

**SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI
EGYETEM**

TDK

KONFERENCIA

**1984
febr. 1-2-3.**

A SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCSA

M E G H I V J A

A SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIÁJÁRA

1984
február hó 1, 2, 3.-án

A konferencia helye:
Oktatástechnikai és Technológiai Központ tanterme
Szeged, Dóm tér 13.

1984 február 1.-én 9 órakor

M E G N Y I T Ó

Előadások:

- 1./ NÓGRÁDI ANTAL és BARÁTH BARNA /SZOTE Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet/
A vér-agy gát fehérje permeabilitásának változásai kísérletes agykérgi nekrosis során, patkányban.
- 2./ ZÁBORSZKY ZITA és BEZZEGH ATTILA /SZOTE Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet/
Vinblastinnal indukált transganglionaris degenerativ atrophia immunhisztokémiai elemzése.
- 3./ MOLNÁR ELEK /SZOTE Biokémiai Intézet/
Szarkoplazmatikus retikulum /SR/ membrán NADH-Vanadát-Oxidoreduktáz enzimaktivitásának vizsgálata.
- 4./ DUX MÁRIA /SZOTE Élettani Intézete/
Perifériás hőingerlés hatása pre-optikus neuronok egységtevékenységére.

Felelős kiadó: SZOTE Rektora

Összeállításért felel: Dr. Lázár György

egyetemi tanár, a SZOTE TDK elnöke

Készült 500 példányban 6,4 /A/5/iv terjedelemben

SZOTE 8 /1984

- 5./ EDELÉNYI ERZSÉBET /SZOTE Élettani Intézet/
Patkányok operáns magatartása hideg
és meleg környezetben.
- 6./ KAPÁS LEVENTE /SZOTE Élettani Intézet/
Cholecystokinin oktapeptid szulfát-
észter hatása a testhőmérsékletre
patkányban.
- 7./ BORDA LÓRÁNT /SZOTE Kórélettani Intézet/
Az elektroshockkal kiváltott görcsök
gátlása cholecystokininszerű pepti-
dekkal egérben, intraperitoneális be-
vitelt követően.
- 8./ SÁRY GYULA /SZOTE Élettani Intézet/
Egy feltételezett endogén alvás-peptid,
- DSIP - hatása az alvás-ébrenléti
aktivitásra.
- 9./ HIDVÉGI ERZSÉBET /SZOTE Élettani Intézet/
Különféle stressz-expozíciók hatása
patkányok morfin érzékenysége.
- 10./ POLYÁK JÓZSEF /SZOTE Kórélettani Intézet/
Patkány agyszövet cholecystokinin
tartalmának változása aether stressz
hatására.

1984 február 1.-én 12 órakor

/Posterek/

- P.11./ MÉSZÁROS TIBOR és FELEDI JÓZSEF /SZOTE
I.sz.Belgyógyászati Klinika
Endokrinológiai Osztály és Kutató
Laboratórium/
Ultrastrukturális és immunhisztokémiai
változások a hypothalamo-neurohypo-
physeális rendszerben a hypophysis-nyél
roncsolása után.
- P.12./ ZAHORÁN JÁNOS és VERECZKEY CSABA /SZOTE
Kórbonctani és Kórszövettani Intézet/
A tüdőarteriák morfológiai vizsgálata
congenitalis vitiumokban.
- P.13./ BALÁSPIRI CSABA és ANTAL TIBOR /SZOTE
Orvosi Vegytani Intézet/
A patkány "little" gasztrin /G-17/ és
minigasztrin /G-14/ fragmensek szinté-
zise FMOC-aminosavak pentafluorfenil
aktívésztereinek alkalmazásával a
klasszikus és a szilárd-fázisu peptid-
szintézisek módszerével.

P.14./ SZIPŐCS ISTVÁN és SZIEGL ZSUZSANNA
/SZOTE Kórélettani Intézet/
A cholecystokinin oktapeptidek hatása
a félelem-motiválta elhárító magatar-
tásra patkányban: az időviszonyok elem-
zése subcutan kezelés után.

P.15./ LENGYEL ÁGNES és HEGEDŰS BÉLA /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
Intracerebrálisan adott cholecysto-
kinin oktapeptidek hatása az elhárító
magatartásra patkányban.

E P
15+2

1984 február 1.-én 14 órakor

16./ ACSAI LÁSZLÓ és TIHANYI ÁGNES /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
Endogen hyperprolactinaemia hatása
a catecholamin anyagcserére.

17./ HEGEDŰS BÉLA és LENGYEL ÁGNES /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
A prae- illetve postnatalis cholecysto-
kinin oktapeptid kezelés hatása patká-
nyok szomatikus fejlődésére és maga-
tartására.

18./ SZIEGL ZSUZSANNA, SZIPŐCS ISTVÁN, SZENDER
ILDIKÓ és LENGYEL ÁGNES /SZOTE Kórélettani
Intézet/
Különböző agyterületek laesióinak követ-
kezményei a cholecystokinin oktaepti-
dek magatartási hatásaira.

19./ SZENDER ILDIKÓ és LENGYEL ÁGNES /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
Az agyi catecholaminergiás neuronok
kémiai laesióinak következményei a
cholecystokinin oktapeptidek maga-
tartási hatásaira patkányban.

20./ SARNYAI ZOLTÁN /SZOTE Kórélettani Intézet/
Neuropeptidek hatása a morfin-
toleranciára egérben.

21./ HORVÁTH ZSUZSANNA és IZBÉKI FERENC /SZOTE
Kórélettani Intézet/
Az agyi dopaminerg rendszer és neuro-
peptidek kölcsönhatása a morfinfüggő-
ségben: I. Pre- és posztzinaptikus
idegelemek szerepe.

22./ IZBÉKI FERENC és HORVÁTH ZSUZSANNA /SZOTE
Kórélettani Intézet/
Az agyi dopaminerg rendszer és neuro-
peptidek kölcsönhatása a morfinfüggő-
ségben: II. A mesolimbikus dopaminerg
pálya szerepe.

23./ BORTHAISER ZOLTÁN /SZOTE Kórélettani Intézet/
Psychés heroinfüggőség modellezése
patkányban vénás önadagolás mód-
szerével.

24./ BESENCZI BOGLÁRKA és KÓSA ISTVÁN /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
Peptidek hatása az arachidonsav
rendszerre.

25./ NAGY ANDRÁS és KIRÁLY CSABA /SZOTE Kór-
élettani Intézet/
A H-PHE-ILE-TYR-HIS-SER-TYR-LYS-OH hatása
az aktiv elhárító magatartásra és a
T-térdiszkriminációra.

26./ KIRÁLY CSABA és NAGY ANDRÁS /SZOTE, Kór-
élettani Intézet/
A szomatosztatin és ciszteamin maga-
tartási hatásainak vizsgálata.

1984 február 2.-án 8 órakor

- 27./ KISS ÁKOS CSABA /SZOTE II.sz.Sebészeti Klin./
Kísérletes subarachnoidealis vérzés
patkányban.
- 28./ LÁZÁR GYÖRGY /SZOTE Kórélettani Intézet/
Heveny peritonitis kísérletes modellje
patkányban.
- 29./ KERESZTI ZSOLT /SZOTE Kísérletes Sebészeti
Intézet/
A RES phagocytá functionjának mérése
Cr⁵¹-el jelzett növekedett vörösvér-
testekkel.
- 30./ PINTÉR SÁNDOR /SZOTE Kórélettani Intézet/
A kappa, lambda és iota karragenin
egyes biológiai hatásának vizsgálata.
- 31./ PAPÓS MIKLÓS /SZOTE II.sz.Belklinika/
A lithium hatása a granulocytá irányba
elkötelezett össejtekre sejtenyész-
tekben.
- 32./ KISS CSABA és LEINDLER LÁSZLÓ /SZOTE
Kísérletes Sebészeti Intézet/
A K⁺ transzport és a DNS szintézis vál-
tozása limfocita-glia kölcsönhatás során.

- 33./ LEINDLER LÁSZLÓ és KISS CSABA /SZOTE
Kísérletes Sebészeti Intézet/
Személyi számítógép alkalmazása sejt-
biokémiai szabályozási problémák
vizsgálatában.
- 34./ W. SPIEWOK, O. BRACHMANN, I. AMON, A. SCHERBER
/Department of Clinical Pharmacology
of the E.-M.-Arndt-University Greifswald,
G.D.R./
Plasma - protein - binding of sulfiso-
midine, sulfamerazine and sulfanilamide
during pregnancy.
- 35./ H. BREMER, K. FUHS, J. BEITZ and W. FÖRSTER
/Department of Pharmacol. and Toxicol.,
Martin Luther Univ. Halle-Wittenberg,
4020 Halle, GDR/
Low density lipoproteins /LDL/
stimulate the thromboxane A₂ /TXA₂/
formation in washed, human platelets.
- 36./ JAROSLAW LESZCZYŹYŹ, AGNIESZKA BACZEWSKA
/Department of Pathomorphology,
Medical Academy of Wrocław, Poland/
The growth of adenocarcinoma mammae
inducted by aflatoxin B₁ in wistar
rats, during treatment using BCG.

- 37./ PIOTR PONIKOWSKI, TOMASZ PYTRUS, JERZY BIERNAT, HANNA GERBER, MALGORZATA HANCZYC, PIOTR HAN, KAZIMIERZ KIEWRA, MALGORZATA LIPINSKA, TADEUSZ SIEBZA, RYSZARD SERAFIN
/The Gastroenterological Clinic of the Internal Disease Institute Medical Academy of Wroclaw, Poland/
Cyanic compounds metabolism in the workers of the radio workshop "Diora" in Dzierzonio.
- 38./ MASCHER FRANK, WENDLER OLAF /Klinik und Poliklinik für Chirurgische Stomatologie und Kiefer-Gesichtschirurgie des Bereiches Medizin der Karl-Marx-Universität, Leipzig, DDR/
Untersuchungen über verschiedene Methoden zur Beurteilung der Biokompatibilität in vitro.
- 39./ SCHREIBER, HOLGER /Klinik und Poliklinik für Chirurgische Stomatologie und Kiefer-Gesichtschirurgie des Bereiches Medizin der Karl-Marx-Universität, Leipzig, DDR/
Histologische und morphologische Untersuchungen der Gewebereaktion auf Implantatmaterialien.

- 40./ K. MAJEWSKI, J. NOZYNSKI, D. SABAT, K. SACHS, A. SZARZYNSKI /Pathomorphologischen Institut der Schlesischen Akademie in Zabrze, Poland/
Krebs des Verdauungssystems. Eine Sektionsanalyse.
- 41./ JIRI DOSTÁL /Medical Faculty of Palacky University, Olomouc, Czechoslovakia/
Morphologische Veränderung auf den Koronargefäßen bei Ratten nach Bestrahlung des Kopfes mit supraletalen Dosen.
- 42./ М. НИКОЛОВ, Р. БУХЧЕВ, Л. АВГАРСКА, А. ДЕМЕТОВА, П. ПАВЛОВ ВЫСШИЙ МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ "И.П. ПАВЛОВ" ПЛОВДИВ БОЛГАРИЯ
ИНФУЗИОННАЯ ТЕРАПИЯ ПАЦИЕНТОВ В СОСТОЯНИИ ШОКА, ПОДЛЕЖАЩИХ СРОЧНОЙ ОПЕРАТИВНОЙ ИНТЕРВЕНЦИИ
- 43./ ST. IVANOV, E. SEUTAROVA, CH. KISSOV, E. TODOROVA, U. GUZINSKI, G. GIRAGOSSIAN, H. LIPPHARDT, ST. PETSCHIEVA, T. FRIEDRICHES, P. TIERFELDER, A. MEYER, J. HILLE /Stomatologische Fakultät "B. Shuckerov" Medizinische Hochschule "I.P. Pavlov" Plovdiv, Bulgarien.
Einfluss technologischer Parameter auf die physikalischen Eigenschaften von stomatologischen Platten, welche durch

hydropneumonische heisspolymerisation
verarbeitet wurden - vergleichende
Untersuchungen.

- 43/a. ANDREAS DOMAGK /Clinic for Surgery from the Ernst-
-Moritz-Arndt-University, Greifswald, GDR/
Biphsical parameters of initial hydrostatic
organperfusion from lienal canine pancreas-
segments as prognostic criterion.

1984 február 2.-án 14 órakor

- 44./ KÓSA ZSOLT /SZOTE Nőgyógyászati Klinika/
Alfa-adrenerg receptorok a human
myometriumban.
- 45./ NÉMETH GÁBOR /SZOTE Nőgyógyászati Klinika/
Béta-adrenerg receptorok jellemzése
a human foetalis tüdőben.
- 46./ SEBŐK ZSUZSANNA /SZOTE Nőgyógyászati Klinika/
A szérum prolaktin koncentrációjának
változása nőgyógyászati műtétek során.
- 47./ MAYER PÉTER /SZOTE Ideg-és Elmeógyógyászati
Klinika/
Agykérgi somatosensoros potenciál
vizsgálatok végzése emberen.
- 48./ BERKES KLÁRA, LITVAI IBOLYA /SZOTE I.sz.
Sebészeti Klinika/
Tápláltsági állapot meghatározása
nyelőcső és vastagbél-daganatos betegekben.
- 49./ KISS TÜNDE /SZOTE Bőr- és Nemikórtani Klinika/
Urticaria factitia kezelése.

- 50./ KRIZSA JUDIT /SZOTE Bőr- és nemikórtani
Klinika/
B sejt specifikus monoclonális ellen-
anyagok hatása a humán lymphocyták egér
vörösvértest kötő receptorára.
- 51./ TARNAI ZSUZSANNA /SZOTE Vértranszfúziós Áll./
Anti-N-szerű ellenanyag kimutatása
hemodializált betegek szérumában.
- 52./ PONYI SÁNDOR /University Med.School First
Department of Surgery/
New possibilities of practising surgical
/manual/ sutures /an attempt to develop
medical students' manual skill.
- 53./ KÁROLY DOBOS /IInd Department of Internal Medicine
University Medical School, Szeged/
Hemostasis investigations of patients
with acute leukemia.
- 54./ ŐRI ZSOLT /SZOTE Ideg-és Elmegyógyászati Klin.és
Számítástechnikai Központ/
Erfahrungen über die visuelle und
rechnergestützte analyse von EEG
Langzeitaufnahmen unter Narkose.
- 55./ TURI KATALIN, GERGELY MAGDA, TÓTH ISTVÁN
/SZOTE Anaesthesiologiai és Intenziv
Therápiás Intézet/
Die wirkung der praventiven Trisedyl-
-Dosierung auf die magendarmpassage bei
dickdarm-operierten.

- 56./ BOROS LÁSZLÓ /SZOTE I.sz.Belgyógyászati Klin./
Ductus choledochus elzáródásával,
illetve szűkítésével kiváltott pancreati-
tisek patkányban.
- 56/a VIT MARECEK /Department of Biology, Medical Faculty,
Palacky University, Olomouc, Czechoslovakia/
Evaluation of Occurence of enterobiosis in
groups of children.
- 56/b FAHNENSTICH, KERSTIN ·BRESGOTT, BRIGITTA /Klinik
und Poliklinik für Stomatologie Abteilung für
Kiefer-und Gesichtschirurgie, Martin-Luther-
-Universität Halle-Wittenberg, Halle/Saale,DDR/
Zur morphologischen Charakteristik der Mundspalte
- 56/c RADA TOMAS, DOSOUDILOVÁ ZDENA, DOSTÁLOVÁ DANA
/Department of Pharmacodynamics and Toxicology,
Faculty of Pharmacy, Comenius University,
Bratislava, Czechoslovakia/
Ultrastructure alteration of heart muscle
mitochondria by extracardial factor.
- 56/d BAUEROVÁ KATARINA, LAURINEC JOZEF
/Lehrstuhl für Pharmakologie und Toxikologie
der Pharmazeutischen Facultat UK, Bratislava,
Tschechoslowakei/
Einfluss verschiedener Metipranololkonzentratio-
nen auf einige Mitochondrienfunktionen.

1984 február 3.-án 8 órakor

- 57./ TÓTH JÁNOS, BALÁZS TIBOR /SZOTE Orvosi
Vegytani Intézet/
Ujabb vazopresszin analógok szintézise.
- 58./ ANTAL TIBOR, BECSEI RÓBERT, BALÁSPIRI CSABA
/Institute of Medical Chemistry,
University Medical School of Szeged/
Synthesis of some new kyotorphin
analogues and other CNS small peptides.
- 59./ KOCSIS MELINDA, TÁLAS ERZSÉBET /SZOTE
Gyógyszerészi Vegytani Intézet/
Kondenzáltvázas 1,3-tiazinok és tiazolok
szintézise farmakológiai céllal.
- 60./ LÁZÁR LÁSZLÓ, DOHÁNY IRÉN /SZOTE Gyógyszerészi
Vegytani Intézet/
Kondenzáltvázas sztereoizomer 1,3-oxazin-
származékok szintézise.
- 61./ ANTAL ÁGNES /SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézet/
Stabil parenterális metronidazol-oldat
előállítása β - ciklodextrinnel.
- 62./ KOVÁCS CSILLA, BICZÓK ÉVA /SZOTE Gyógyszer-
technológiai Intézet/
Ujabb nem-ionos emulgensek alkalmazható-
sága kenőcsökben.

- 63./ BICZÓK ÉVA, KOVÁCS CSILLA /SZOTE Gyógyszer-
technológiai Intézet/
Ujabb nem-ionos emulgensek alkalmazható-
sága kenőcsökben.
II. Komplex emulgensek vizsgálata
- 64./ IMICS MÓNICA, SZTANOVICS KATALIN /SZOTE GYÓGY-
szerhatástani Intézet/
Spironolakton származékok farmakokinetikai
vizsgálata.

1984 február 3.-án 10 óra 30-kor.

- 65./ BOZÁR SÁNDOR, GYUMICS JULIANNA /Juhász Gyula
Tanárképző Főiskola, Pszichológiai Tan-
szék, Szeged /
A fiatal házaspárok házastársi szerepének
pszichológiai vizsgálata.
- 66./ BOGÁDI CSABA, BAJI LAJOS /Juhász Gyula
Tanárképző Főiskola, Testnevelés Tanszék/
Az endogén és exogén tényezők vizsgálata
a gyermek fejlődésében.
- 67./ SZEGESDI ILONA, SZABÓ MARGIT, SZALAI GYÖRGY és
SZABÓ LÁSZLÓ III.oh. /SZOTE Egészségügyi
Szervezési Intézet/
Orvostanhallgatók élvezetiszer fogyasztásáról.
- 68./ SOÓS KATALIN /Juhász Gyula Tanárképző Főiskola,
Pszichológiai Tanszék, Szeged/
Az érték-struktúra vizsgálata felsőoktatási
intézmények hallgatóinak körében.
- 69./ KRUTEK MÁRIA /SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet/
Paranoid személyiségzavarok kriminogén
szerepe és befolyása a társadalmi beillesz-
kedésre és együttélésre.

- 70./ SOÓS NÓRA /SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet/
Nemi erőszakot elkövetők szociál-
-psychiatriai vizsgálata.
- 71./ MÁTYÁS EDIT /SZOTE Igazságügyi Orvostani
Intézet/
Erőszak alkalmazása a nemi bűncselek-
ményekben.

1984 február 3.-án 15 órakor

KONFERENCIA ÉRTÉKELÉSE ÉS ZÁRSZÓ

Hallgatói /közönség/ díj

A SZOTE TDK Tanácsa az általános orvoskari és gyógyszerészkarai előadók illetve poster-szerzők számára egy-egy hallgatói /közönség/ különdíjat állapított.

Hallgatói /közönség/ díj odaítélése

A hallgatói díj célja, hogy a tudományos diákkörben dolgozó hallgatók tudományos kritikai érzéke fejlődjön. A díj odaítélésében a TDK Konferencia előadói döntenek. A program-füzetekkel együtt valamennyi bejelentett előadás vagy poster első szerzője szavazólapot kap, melyen a bejelentett előadások és posterek program-füzetben megjelölt sorszáma és első szerzőjének neve van feltüntetve. A szerzők az elhangzott előadásokat és bemutatott postereket 0-10 közötti pontszámmal értékeli: az értékelésnél az előadás tartalmi és formai szempontjait egyaránt vegyék figyelembe. Saját előadására senki sem szavazhat. A szavazólapokat az egyes délelőtti, illetőleg délutáni szekció-ülések végén, a szekciók elnökének kell leadni; kizárólag az ekkor leadott szavazólapok érvényesek. A TDK Tanács a szerzőktől elvárja, hogy valamennyi kollegájuk előadását meghallgassák és legjobb lelkiismeretük szerint értékeljék.

TDK Tanács

NÓGRÁDI ANTAL és BARÁTH BARNA
SZOTE Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstan Intézet

A VÉR-AGY GÁT FEHÉRJE PERMEABILITÁSÁNAK VÁLTOZÁSAI
KÍSÉRLETES AGYKÉRGY NEKRÓZIS SORÁN, PATKÁNYBAN

A központi idegrendszer gócos nektrózisai jelentős perifokális ödémát okoznak, és megnövelik a vér-agy gát makromolekulákkal szembeni permeabilitását, amelynek restitúciójához 4 hét szükséges /Mitchell és mtsai, 1979/. Kísérleteink célja az volt, hogy párhuzamosan vizsgáljuk a hegesedés szöveti reakcióját és a permeabilitás változásának dinamikáját. Az agykéreg fokális nektrózisát fagyasztással idéztük elő, és endogén szérum-albumin immunhisztokémiai kimutatásával tanulmányoztuk a vér-agy gát elváltozásait. A nektrózis hegesedése és demarkációja 4 hét alatt lezajlik. A környező agykéreg struktúrája épnek látszik, azonban az erek fehérje-permeabilitása még fokozott. Előadásunkban a kóros permeabilitási viszonyok lehetséges okait diszkutáljuk.

Mitchell, J., Weller, R.O., Evans, H. /1979/, Acta Neuropathol. /Berl./, 46: 45

Témavezető: Dr. Mihály András

ZÁBORSZKY ZITA és BEZZEGH ATTILA
SZOTE Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstan Intézet

VINBLASTINNAL INDUKÁLT TRANSGANGLIONARIS DEGENERATIV
ATROPHIA IMMUNHISZTOKÉMIAI ELEMZÉSE

A primér érző neuronok egyik populációja, s így ezeknek a gerincvelő hátsó szarvában lévő centrális axonvégződésai is P-anyagot tartalmaznak, ami peroxydase-antiperoxydase /PAP/ immunhisztokémiai módszerrel kimutatható.

A primér érző neuronok perifériás axonja körül lokálisan alkalmazott Vinblastin a retrográd axoplazmatikus transzport blokádjá következtében a neuron transganglionaris degenerativ atrophiaját /TDA/ hozza létre; ennek során a P-anyag kiürül a primér centrális afferens végződésekből.

Míthogy a P-anyag fontos szerepet tölt be a nociceptív impulzusok áttevődésében, vizsgálati eredményeink alapján várható, hogy a TDA során a fájdalomérzet csökkenése, vagy megszűnése következik be.

Témavezető: Dr. Knyihár Erzsébet
tudományos főmunkatárs

MOINÁR ELEK
SZOTE Biokémiai Intézet

SZARKOPLAZMATIKUS RETIKULUM /SR/ MEMBRÁN NADH-VANADÁT OXIDOREDUKTÁZ ENZIMAKTIVITÁSÁNAK VIZSGÁLATA

A vanadát számos kationtranszportáló enzim aktivítását gátolja in vitro. Szívizom felszíni membrán $\text{Na}^+\text{K}^+\text{ATPase}$ aktivítására in vivo a vanadát hatástalan. A jelenség magyarázata valószínűleg, egy membrán enzim a NADH-Vanadát-Oxidoreduktáz működése, mely a vanadátot hatástalan vanadillá alakítja.

Az SR $\text{Ca}^{2+}\text{ATPase}$ enzim vanadát hatására elveszti aktivitását, és Ca^{2+} mentes közegben, alacsony hőmérsékleten kétdimenziós kristályszerkezetet vesz fel. A hatás kiváltásához viszonylag magas /5mM/ vanadát szükséges. A natív membránban kialakítható kristályszerkezet felveti a lehetőségét, hogy a $\text{Ca}^{2+}\text{ATPase}$ enzimmolekulák összekapcsolódásának szerepe lehet az SR működésének szabályozásában is.

Munkánkban azt vizsgáltuk hogy az SR membrán rendelkezik-e NADH-Vanadát-Oxidoreduktáz aktivitással. Megvizsgáltuk hogy a keletkezett vanadil hogyan hat a $\text{Ca}^{2+}\text{ATPase}$ molekulák elrendeződésére az SR membránban. Eredményeink arra utalnak, hogy a vanadát hatás befolyásolásában az SR membrán NADH-Vanadát-Oxidoreduktáz enzimaktivitásának szerepe lehet.

Témavezető : Dr Dux László

DUX MÁRIA
SZOTE Élettani Intézete

PERIFÉRIÁS HŐINGERLÉS HATÁSA PREOPTIKUS NEURONOK
EGYSÉGTEVÉKENYSÉGÉRE

Kísérleteinkben capsaicin-előkezelés hatását vizsgáltuk az elülső hypothalamus (preoptikus régió (AH/POA) sejtjeinek perifériás melegítésre adott válaszára. Az AH/POA sejtjeinek aktivitását extracellulárisan 2 % pontamin sky blue-val töltött mikroelektróda segítségével regisztráltuk 80 mg/kg ip. uretánnal altatott CFY patkányokon.

Megvizsgáltuk a sejtek egységaktivitásának változásait a patkányok testfelszínének infravörös sugárzással, illetve scrotumuk termódával történő melegítésre/hűtésre, valamint intravénásan adott CaCl_2 hatására.

Eredményeink azt mutatják, hogy a capsaicin-előkezelés tartósan csökkenti a perifériás melegítésre aktivitás-fokozódással reagáló sejtek számát. Ugyanakkor a perifériásan adott calciummal szemben mutatott érzékenyséjük is csökken. Ezek az eredmények sejtszintű magyarázatot szolgáltatnak a capsaicinnel előkezelt állatokban észlelhető termoregulációs változásokra, a meleg elleni védekezés romlására. Továbbá felvetik annak a lehetőségét, hogy a capsaicin-hatás a sejtek calcium formájának befolyásolása révén jön létre.

Témavezető: Benedek György
Szikszay Margit

EDELÉNYI ERZSÉBET
SZOTE Élettani Intézete

PATKÁNYOK OPERÁNS MAGATARTÁSA HIDEG ÉS MELEG
KÖRNYEZETBEN

Kísérleteinkben meleg ($34 \pm 1^\circ\text{C}$) vagy hideg ($8 \pm 1^\circ\text{C}$) környezetbe helyezett CFY patkányok termoregulatórikus operáns magatartását vizsgáltuk. A meleg környezetbe helyezett patkányok egy pedál lenyomásával egy ventilátort kapcsolhattak be 5 másodpercre, míg a hidegbe helyezettek infravörös lámpával melegíthették magukat 5 másodpercig. Összehasonlítottuk:

- 1.) 300 mg/kg capsaicinnel előkezelt és kontroll patkányok operáns magatartását
 - 2.) Nap-éjszakai ritmustól függő aktivitásváltozást.
- Megállapítottuk, hogy a patkányok hamar megtanulják a termoregulatórikus operáns magatartásokat. Hideg környezetben az operáns magatartás kifejezetten függött a circadián ritmustól, míg melegben nem. Capsaicin előkezelés után 1 hónappal nagymértékben csökkent a meleg környezetben mutatott operáns magatartás és csekély mértékben hidegben is.

Eredményeink arra mutatnak, hogy a termoregulatórikus operáns magatartás a többi termoregulációs működéshez hasonlóan circadián ritmustól függő, capsaicin-érzékeny mechanizmus szabályozása alatt áll.

Témavezető: Benedek György

KAPÁS LEVENTE
SZOTE Élettani Intézete

CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTID SZULFÁTÉSZTER HATÁSA A
TESTHŐMÉRSÉKLETRE PATKÁNYBAN

A cholecystokinin oktapeptid szulfátészter (CCK-8-SE) patkányban morfin-szerű hatásokkal rendelkezik: analgéziát okoz és a testhőmérsékletet csökkenti. Kísérleteinkben az Orvosivegytani Intézetben szintetizált CCK-8-SE testhőmérsékletre gyakorolt hatását vizsgáltuk. A subcután adott 0.2 mg/kg CCK-8-SE szabadonmozgó és mozgásában korlátozott patkányon egyaránt hypothermiát eredményezett, ezt enyhe farokvazodilatáció kísérte. Naloxón-előkezelés (1 és 10 mg/kg) nem védte ki a CCK-8-SE hatását. A hypothermiás reakció krónikus morfin-előkezelés után is fennmaradt. A CCK-8-SE-kezelést 10 napon át napi egy alkalommal ismételve, a hypothermiás hatás fokozatosan csökkent, majd elmaradt. A tolerancia nem habituációs típusú (nem dehabituálható). A CCK-8-SE hőmérséklet-csökkentő hatása 7 napos kezelési szünet után sem tért vissza.

Az eredmények azokat az adatokat támasztják alá, melyek szerint a CCK-8-SE hypothermiás hatása nem morfin-receptorokon keresztül valósul meg. A CCK-8-SE hatásával szemben kialakuló tolerancia mechanizmusa nem ismert.

Témavezető: ifj. Obál Ferenc

Szikszay Margit

BORDA LÓRÁNT
SZOTE Kórélettani Intézet

AZ ELEKTROSHOCKKAL KIVÁLTOTT GÖRCSÖK GÁTLÁSA CHOLECYSTOKININSZERŰ PEPTIDEKKEL EGÉR BEN, INTRAPERITONEALIS BEVITELT KÖVETŐEN

Előző kísérleteink szerint a cholecystokinin oktapeptid szulfát észter (CCK-8-SE) és a nemsulfatált cholecystokinin oktapeptid (CCK-8-NS) patkányban igen alacsony (1 ng) dózisban képes gátolni az elektroshockkal (ES) kiváltott görcsjelenségeket oldalsó agykamrába történt bevitt követően. A peptidek elsősorban a roham klónusos fázisát rövidítették meg.

Jelen kísérleteinkben vizsgáltuk a CCK-8-SE és CCK-8-NS valamint a cholecystokininszerű decapeptid, a caerulein két analógjának, az Ac-Thr⁵-caerulein-1-10 és a nemsulfatált Ac-Thr⁵-caerulein-1-10 hatását az ES kiváltott görcsökre intraperitonealis bevitt követően. Referenciavegyületként diazepamot használtunk. A vizsgált dózistartomány a CCK oktapeptidek esetében 0,4-3,2 umole/kg, a caerulein analógok esetében 0,2-1,6 umole/kg és a diazepam esetében 0,8-51,2 umole/kg voltak.

Eredményeink szerint a peptidek a görcsroham tónusos fázisát nem befolyásolják, de csökkenteni tudják a klónusos fázis hosszát és erősségét. Ezenkívül a CCK-8-SE lerövidíti a görcsöket követő kóma időtartamát is. A diazepam szintén csökkenti a klónusos fázis, a nagyobb dózisok pedig jelentősen lerövidítik a tónusos fázis időtartamát is. A peptidektől eltérően a diazepam megnöveli a görcsrohamot követő kóma időtartamát.

Témavezető: Dr. Kádár Tibor

SÁRY GYULA
SZOTE Élettani Intézete

EGY FELTÉTELEZETT ENDOGÉN ALVÁS-PEPTID, - DSIP, -
HATÁSA AZ ALVÁS-ÉBRENLÉTI AKTIVITÁSRA

A DSIP (delta sleep inducing peptide) egyike azon, ma már szintetikus is előállított anyagoknak, melyről feltételezik, hogy az alvás szabályozásának döntő tényezője, ún. fiziológias "alvás-faktor". Kísérleteinkben a DSIP, valamint az Orvosi Vegytani Intézetből (dr. Penke és dr. Török) és a moszkvai Severtson Intézetből (dr. Kovalzon) kapott DSIP-analógok esetleges alvás-indukáló hatását vizsgáltuk. Patkányok oldal-kamrájába 3 napon keresztül 15 perccel a sötét periódus kezdete előtt mesterséges liquort (CSF) fecskendeztünk, a 4. napon CSF-ben oldott DSIP-t vagy analógot adtunk be. Az alvás-ébrenléti aktivitást 60 órán keresztül folyamatosan regisztráltuk, a DSIP hatását az utolsó CSF injekciót követő alvás-ébrenléti aktivitással vetettük össze. Kísérleteinkben a DSIP hatás-talannak bizonyult. Gyenge alvás-fokozódást figyeltünk meg a sötét periódusban D-Trp-DSIP után. Egyik anyag sem befolyásolta az alvás-ébrenléti aktivitással párhuzamosan regisztrált testhőmérsékletet.

Témavezető: ifj. Obál Ferenc

HIDVÉGI ERZÉSBET
SZOTE Élettani Intézete

KÜLÖNFÉLE STRESSZ-EXPOZÍCIÓK HATÁSA PATKÁNYOK MORFIN
ÉRZÉKENYSÉGÉRE

Kísérleteinkben a morfin analgetikus és hőmérsékleti hatásait hasonlítottuk össze ismételt stressz-expozíciók után CFY patkányokon. Stresszként elektromos lábshockot, hideg vízben való úsztatást, akusztikus terhelést és mozgáskorlátozást alkalmaztunk. Tíz napos ismételt stresszelés után 4 és 8 mg/kg sc. morfin hatását vizsgáltuk.

Megállapítottuk, hogy a morfin analgetikus és hőmérsékleti hatása az egyes stressz-hatások után disszociál, csak a mozgáskorlátozott és hideg vízben úsztatott patkányokban mutatott egyidejű csökkenést. Akusztikus stressz nagymértékben fokozta a morfin hőmérsékleti hatását, míg az analgetikus hatást nem facilitálta. Ismételt elektromos lábshock a morfin analgetikus hatását fokozta, míg a testhőmérsékleti hatást számottevően nem befolyásolta.

Eredményeink arra utalnak, hogy a különféle stressz-hatások és a morfin interakcióját nem lehet csupán kereszttolerancia alapján magyarázni, az ópiát érzékenység változásában különböző mechanizmusok játszanak szerepet.

Témavezető: Benedek György
Szikszay Margit

POLYÁK JÓZSEF

SZOTE Kórélettani Intézet

PATKÁNY AGYSZÖVET CHOLECYSTOKININ TARTALMÁNAK
VÁLTOZÁSA AETHER STRESS HATÁSÁRA

Hím és petefészekirtott (OVX) nőstény patkányokban kiváltott aether stress után 5, 10, 20, 40 és 60 perccel az állatokat leöltük, az agyat gyorsan eltávolítottuk, és meghatároztuk a cortex, amygdala, hypothalamus, mesencephalon, hippocampus, septum és striatum cholecystokinin tartalmát rádió-immun módszerrel. Párhuzamosan a vérplasma corticosteron szintjét is mértük.

A kontroll csoportok immunreaktív cholecystokinin értékeihez viszonyítva jelentős csökkenést tapasztaltunk a cortexben, amygdalában, hippocampusban, striatumban és hypothalamusban a stress hatást követő 5. és 10. percben. A 20. percre már általában helyreállt a vizsgált agyterületek cholecystokinin tartalma, míg ezt követően növekedést mértünk elsősorban a hypothalamusban és a hippocampusban. A hím és OVX nőstény patkányokban talált adatok hasonlóak.

Eredményeink támogatják azt a hipotézist, hogy a központi idegrendszerben jelenlévő cholecystokinin esetleg egy jelentős láncszemként szerepel a stress állapot kifejlődésének pathomechanizmusában.

Témavezető: Dr. Ottlecz Anna

MÉSZÁROS TIBOR és FELEDI JÓZSEF
SZOTE I.sz. Belgyógyászati Klinika
Endokrinológiai Osztály és Kutató Laboratórium

ULTRASTRUKTURÁLIS ÉS IMMUNHISZTOKÉMIAI VÁLTOZÁSOK
A HYPOTHALAMO-NEUROHYPOPHYSEÁLIS RENDSZERBEN A
HYPOPHYSIS-NYÉL RONCSOLÁSA UTÁN

Patkányban a hypophysis-nyél elektrolitikus léziója utáni 2., 4., 6., 10., 14., 21. és 28. postoperatív (p.o.) napon tanulmányoztuk a nucleus supraopticusban (NSO) és a neurohypophysisben bekövetkező ultrastrukturális és immunhisztokémiai változásokat.

A NSO idegsejtjeiben kromatolízis zajlik le. A proliferálódó mikrogliasejtek az axosomatikus synapsisok szétkapcsolása mellett az elpusztult neuronokat fagocitálják. Az axon sértését túlélő neuronok a 3.-4. p.o. héten a strukturális restitúció jeleit mutatják.

A neurohypophysisben a 3.-4. p.o. napon megkezdődik a szekretoros vezikulák szétesése, majd az axonvégzódások degenerációja. Az elpusztult terminálisokat pituicyták fagocitálják. Axonregenerációra utaló ultrastrukturális jelek még a 4. p.o. héten sem észlelhetők.

Immunhisztokémiai vizsgálataink szerint nyélroncsolás után a NSO neuronok perikaryonjában a vasopressin tartalom átmenetileg jelentősen megnő, majd a 10. p.o. naptól kezdve csökken, jelezve, hogy a vizsgált periódusban a hormonszintézis restitúciója nem következhet be.

Témavezető: Dr. Karcsú Sarolta
tudományos munkatárs

ZAHORÁN JÁNOS, VERECZKEI CSABA

SZOTE Kórbonctani és Kórészésvetani Intézet

A TÜDŐARTERIÁK MORPHOLOGIAI VIZSGÁLATA CONGENITALIS
VITIUMOKBAN.

Bal-jobb shunttel járó congenitalis vitiumokban különböző idő elteltével pulmonalis hypertensio fejlődik ki. A tartósan magas pulmonalis vérnyomás következményeként morphologiailag jól jellemezhető progresszív hypertensív pulmonalis vascularis elváltozások jönnek létre. Az occlusív érrelváltozások irreversibilis stádiumának kifejlődése előtt kell elvégezni a vitiumok műtéti korrekcióját, s ezért fontos a tüdő arteriák histologiai vizsgálata. A hypertensív pulmonalis vascularis betegség morphologiailag Heath és Edwards szerint hat súlyossági fokozatra osztható. Quantitativ legjobban megítélhető elváltozás a media hypertrophia, valamint a lumen : falvastagság aránya. Nét bal-jobb shunttel járó különböző congenitalis vitiumban meghalt beteg tüdőereit vizsgáltuk, kontrollként 7 hasonló koru, egyéb betegségben meghalt beteg tüdőerei szolgáltak. Mindegyik tüdőlebenyben lemértük oculometerrel az arteria pulmonalis ágakat, megállapítottuk az átlagos media vastagságot, a külső átmérő %-ában, valamint a lumen : falvastagság arányt. A vizsgált congenitalis vitiumos esetekben a tüdőarteriák fala jelentősen vastagabb az egyéb betegségekben meghaltakéhoz viszonyítva.

Témavezető oktató: Dr. Tószegi Anna

BALÁSPIRI CSABA és ANTAL TIBOR

SZOTE Orvosi Vegytani Intézet

A PATKÁNY "LITTLE" GASZTRIN /G-17/ és MINIGASZTRIN /G-14/
FRAGMENTEI SZINTÉZISE FMOC-AMINO SAVAK PENTAFLUORONIL AK-
TIVÉSZTEREINEK ALKALMAZÁSÁVAL A KLASSZIKUS ÉS A SZILÁRD-FÁ-
ZISU PEPTIDSZINTÉZIS MÓDSZERÉVEL

WALSH és munkatársai¹ a közelmúltban kimutatták, hogy a patkány "little" gasztrin vagy G-17 a megfelelő humán hormonhoz hasonlóan 17 aminosavat tartalmaz. Aminosavösszetétele azonban 3 aminosavban különbözik a humán hormontól; ezen eltérések mindegyike az N-terminális pentapeptid részben található. A klasszikus oldat-fázisu fragmenskondenzációs módszerével az elmúlt években 2 kutatócsoport is^{2,3} előállította a humán G-17, G-14 /minigasztin/, G-13 és G-12 azonos biológiai hatással rendelkező Leu analógjait. Ezt helyett/.

Az utjabban mind gyakrabban alkalmazott bázis-érzékeny 9-Fluorenilmetiloxycarbonil /Fmoc/ amino védőcsoportot, a trifunkcionális amino savaknál az oldal-funkciók védelmére t-butylalkohol típusú védőcsoportot, a kapcsolódáshoz az aminosavak pentafluoronil aktívésztereit használva elkészítettünk 4 patkány G-13 és G-14 fragmenset és származékot /Gly-Arg-Pro-Pro-Leu, Pro-Leu, Trp-Leu, Asp-Phe-Val és Fmoc-Gly-Trp-Leu-Ile-Phe-Val/ a klasszikus oldat-fázisu és egy módosított Merrifield-gyántán végzett szilárd fázisu peptidszintézis módszerével. Beszámolunk a szintézisek, a tisztítások, a tisztaság ellenőrzések és a biológiai vizsgálatok részleteiről.

Témavezető: Dr. V. Tóth Mihály

SZÍPŐCS ISTVÁN ÉS SZIEGL ZSUZSANNA

SZOTE Kórleletani Intézete

A CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTIDEK HATÁSA A FÉLELEM-MOTIVÁLTA ELHÁRÍTÓ MAGATARTÁSRA PATKÁNYBAN: AZ IDŐVISHONYOK ELEMZÉSE SUBCUTAN KEZELÉS UTÁN

A szulfatalt (CCK-8-SE) és a szulfát-csoport nélküli cholecystokinin oktapeptid (CCK-8-NS) hatását vizsgáltuk az aktiv elhárító magatartás kioltására és a passziv elhárító magatartás látenciájára különböző idővel a peptid subcutan adását követően. 30-120 perccel a CCK-8-SE illetve CCK-8-NS-el történő kezelés után fokozódott az aktiv elhárító magatartás kioltása és a passziv elhárító magatartás retenciója. A peptidek maximális hatásukat 60-120 perccel a subcutan kezelés után fejtették ki, így ezen időszak a legalkalmasabb a cholecystokinin oktapeptidek magatartási hatásainak elemzésére.

Témavezető: Dr. Fekete Mátyás

LENGYEL ÁGNES ÉS HEGEDŰS BÉLA

SZOTE Kórleletani Intézete

INTRACEREBRÁLISAN ADOTT CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTIDEK HATÁSA AZ ELHÁRÍTÓ MAGATARTÁSRA PATKÁNYBAN

Korábbi vizsgálataink folytatásaként a cholecystokinin oktapeptid szulfatalt (CCK-8-SE) és szulfát-csoport nélküli (CCK-8-NS) formájának hatását vizsgáltuk az aktiv elhárító magatartás kioltására és a passziv elhárító magatartás retenciójára. Mindkét oktapeptid mikroinjekciója a nucleus accumbensbe dózis-függően fokozta az aktiv elhárító magatartás kioltását és csökkentette a passziv elhárítás látenciáját. Ezzel szemben a nucleus amygdalae centralisba történt CCK-8-SE illetve CCK-8-NS mikroinjekció dózis-függően gátolta az aktiv elhárító magatartás kioltását és fokozta a passziv elhárító magatartás retencióját. Mindezek alapján a cholecystokinin oktapeptidek kettős (neuroleptikum-szerű illetve nem neuroleptikus) hatásában szerepet játszó agyi struktúrák jelentőségét elemezzük.

Témavezető: Dr. Fekete Mátyás

ACSAI LÁSZLÓ, TIHANYI ÁGNES
SZOTE Kórélettani Intézet

ENDOGEN HYPERPROLACTINAEMIA HATÁSA A CATECHOLAMIN
ANYAGCSERÉRE

Prolactin hatására megváltozik az anyai magatartás, szexuális viselkedés, stb. Hyperprolactinaemiát idéztünk elő patkányokban: a vesetok alá hypophysist transzplantáltunk, amelyet a plasma prolactin emelkedése kísért. Vizsgáltuk a noradrenalin /NA/ és dopamin /DA/ anyagcserét /továbbiakban a.cs./ egyedileg izolált agyi magokban. Hyperprolactinaemia hatására fokozódott a NA a.cs. a locus coeruleusban, csökkent viszont az innen kiinduló dorsalis noradrenergias köteg ellátási területén /pl. gyrus dentatus, gyrus cinguli/. Hyperprolactinaemia hatására fokozódott a DA a.cs. az eminentia medianában. A substantia nigrában csökkent, míg a terminális területen /nucl. caudatus/ fokozódott a DA a.cs. Az area tegmentalis ventr.-ban csökkent DA a.cs.-t tapasztaltunk. Az eredmények alapján feltételezzük, hogy a hyperprolactinaemia befolyásolja a dorsalis noradrenerg köteg, a mesolimbikus és nigrostriatális DA-erg pályák ingerületátvitelét.

Témavezető: Dr. Kovács L. Gábor

HEGEDŰS BÉLA ÉS LENGYEL ÁGNES

SZOTE Kórélettani Intézete

A PRAE- ILLETVE POSTNATALIS CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTID KEZELÉS HATÁSA PATKÁNYOK SZOMATIKUS FEJLŐDÉSÉRE ÉS MAGATARTÁSÁRA

Vizsgálataink egy részében a terhesség 10. napjától a szülés napjáig, másik részében pedig a születést követő 1-4. napokon cholecystokinin oktapeptid szulfát észter (CCK-8-SE), illetve szulfát csoport nélküli cholecystokinin oktapeptid (CCK-8-NS) kezelést alkalmaztunk subcutan. A CCK-8-NS-el történt praenatalis kezelést követően az utódok testsúlya szignifikánsan alacsonyabb volt, mint a kontroll állatoké. A postnatalis kezelés nem okozott szignifikáns változást a testsúlyban. Az aktív elhárító magatartás tanulását gátolta a praenatalis CCK-8-NS a tanulás 4. napján, valamint a postnatalis CCK-8-SE kezelés az első napon. A praenatalis CCK-8-SE kezelés gyorsította a kioltást. Postnatalis kezelést követően szignifikáns változást nem figyeltünk meg. A passzív elhárító magatartás vizsgálatakor a praenatalis CCK-8-NS kezelést követően a latencia idő csökkenését figyeltük meg. A fenti változások csak a hím utódoknál voltak észlelhetőek.

Témavezetők: Dr. Balázs Mária
Dr. Fekete Mátyás

SZIEGL ZSUZSANNA, SZIPŐCS ISTVÁN, SZENDER ILDIKÓ ÉS
LENGYEL ÁGNES

SZOTE Kórélettani Intézete

KÖLÖNBÖZŐ AGYTERÜLETEK LAESIÓINAK KÖVETKEZMÉNYEI A
CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTIDEK MAGATARTÁSI HATÁSÁIRA

A korábbi mikroinjekciós vizsgálatainkban jelentős szerepet játszó két agyterület, a nucleus accumbens septi (NAS) illetve a nucleus amygdalae centralis (NAC), valamint a ventralis tegmentalis area (VTA) elektrolitikus laesiója után egy héttel vizsgáltuk a cholecystokinin oktapeptidek (CCK-8) hatását a félelem-motiválta aktiv elhárító magatartás kioltására és a passzív elhárító magatartás retenciójára patkányban. A NAS laesióját követően a subcutan adott CCK-8 dózis-függően gátolta az aktiv elhárító magatartás kioltását és fokozta a passzív elhárítás látenciáját. Ezzel szemben a NAC elektrolitikus laesiója után a CCK-8 dózis-függően fokozta az aktiv elhárító magatartás kioltását és csökkentette a passzív elhárító magatartás retencióját. A VTA laesiója után az álműtött csoporttal megegyezően a CCK-8 fokozta az aktiv elhárító magatartás kioltását és a passzív elhárító magatartás látenciáját. A mikroinjekciós és a fenti vizsgálataink alapján a magatartási hatásokban a CCK-8 központi idegrendszeri támadáspontját emeljük ki.

Témavezető: Dr. Fekete Mátyás

SZENDER ILDIKÓ ÉS LENGYEL ÁGNES

SZOTE Kórélettani Intézete

AZ AGYI CATECHOLAMINERGÍÁS NEURONOK KÉMIAI LAESIÓINAK
KÖVETKEZMÉNYEI A CHOLECYSTOKININ OKTAPEPTIDEK MAGATARTÁSI
HATÁSÁIRA PATKÁNYBAN

A ventralis tegmentalis area (VTA), a nucleus accumbens septi (NAS) és a nucleus amygdalae centralis (NAC) catecholaminergiás neuronjainak 6-hydroxydopaminnal létrehozott kémiai laesióját követően vizsgáltuk a subcutan adott különböző dózisú cholecystokinin oktapeptidek (CCK-8) hatását az aktiv elhárító magatartás kioltására és a passzív elhárító magatartás retenciójára. A VTA, NAS és NAC kémiai laesióját követően a kontroll csoporttal egyezően a CCK-8 hatására fokozódott az aktiv elhárító magatartás kioltása és a passzív elhárító magatartás látenciája. Kisfokú különbséget észleltünk a NAS és a NAC kémiai laesióját követően a szulfatált CCK-8 és a szulfát-csoport nélküli CCK-8 magatartási hatásaiban. Eredményeink alapján úgy tűnik, hogy a fenti agyterületek catecholaminergiás neuronjai nem, vagy csak igen kis mértékben vesznek részt a CCK-8 félelem-motiválta magatartásra gyakorolt hatásában.

Témavezető: Dr. Fekete Mátyás

SARNYAI ZOLTÁN
SZOTE Kórélettani Intézete

NEUROPEPTIDEK HATÁSA A MORFINTOLERANCIÁRA EGÉRBBEN

Korábbi intézeti és irodalmi adatok utalnak arra, hogy krónikus morfinkezelés során a fájdalomcsillapító hatásban kimutatható toleranciát neuropeptidek /oxytocin és származékai/ csökkentik. A jelen munkában megvizsgáltuk a fenti neuropeptidek hatását egyszeri nagy dózisu morfinkezelést követően megfigyelhető ún. akut tolerancia kifejlődésére. A fájdalomcsillapító hatást vizsgálva azt tapasztaltuk, hogy mind oxytocin kezelés, mind a neuropeptid C-terminális fragmensének szintetikus módosulata /Z-prolil-D-leucin/ dózistól függően gátolja a tolerancia kifejlődését. Nagy dózisu morfinkezelés /100 mg/kg/ mozgásaktivitásra kifejtett hatását automatikus mozgásmérő berendezésben /motimeter/ mértük. A morfin-hypermotilitás csökkenésében megnyilvánuló tolerancia is felfüggeszthető Z-prolil-D-leucin kezeléssel. Az eredmények alapján arra következtetünk, hogy az oxytocin molekula C-terminális részéből származó peptidfragmensekkel a morfintolerancia kialakulása befolyásolható. A peptid feltehetőleg nemcsak a fájdalomcsillapító hatásra kialakuló toleranciát, hanem általánosabban a neurális adaptációt befolyásolja.

Témavezető: Dr. Kovács L. Gábor

HORVÁTH ZSUZSANNA ÉS IZBÉKI FERENC
SZOTE Kórélettani Intézet

AZ AGYI DOPAMINERG RENDSZER ÉS NEUROPEPTIDEK KÖLCÖNHATÁSA A MORFINFÜGGŐSÉGBEN: I. PRE- ÉS POSZTSZINAPTIKUS IDEGELEMEK SZEREPE

Korábbi intézeti adatok arra mutatnak, hogy oxytocin kezeléssel és a C-terminális részből származó dipeptiddel /Z-prolil-D-leucin/ mérsékelhetők morfinfüggő állatokban a megvonási tünetek. A dipeptid hat az agyban a dopaminanyagcserére. A jelen vizsgálatokban farmakológiai módszerekkel tanulmányoztuk a pre- és posztszinaptikus dopaminerg idegelemek szerepét. Apomorfín kis dózisban szelektíven izgatja a preszinaptikus /D₂/ autoreceptorokat: a szer hatása részlegesen felfüggeszthető a dipeptiddel történő előkezeléssel. A krónikus dopaminreceptor blokádot követő posztszinaptikus receptor superszenzitivitást a dipeptid nem befolyásolja. Ugyancsak a dipeptid preszinaptikus támadáspontjára utal, hogy az amfetaminnal kiváltott hypermotilitást /amelyet automatikus mozgásmérő berendezésben mértünk/ a dipeptid fokozza. Miután a dipeptid nem befolyásolja a morfin megvonást ha a dopamin receptorokat előzetesen blokkoljuk, az eredmények arra utalnak, hogy az agyi dopaminerg rendszer jelentős szerepet játszik a dipeptid hatásának közvetítésében, és a dipeptid feltehetőleg preszinaptikus támadásponttal befolyásolja a dopaminerg ingerületátvitelt.

Témavezető: Dr. Kovács L. Gábor

IZBÉKI FERENC ÉS HORVÁTH ZSUZSANNA
SZOTE Kórélettani Intézet

AZ AGYI DOPAMINERG RENDSZER ÉS NEUROPEPTIDEK
KÖLCSÖNHATÁSA A MORFINFÜGGŐSÉGBEN: II. A MESO-
LIMBIKUS DOPAMINERG PÁLYA SZEREPE

Az oxytocin C-terminális részéből származó Z-prolil-D-leucin kezelés mérsékli a morfinmegvonás tüneteit. Ezzel párhuzamosan a dipeptid fokozza a dopamin /DA/ anyagcserét a mesolimbikus DA-erg pálya egyik fő terminális területén /nuc. accumbens/. Megvizsgáltuk a mesolimbikus pálya szerepét a peptid hatásának közvetítésében. A terminális terület kémiai roncsolása /6-hidroxidopamin/ után a dipeptid nem befolyásolja a morfin toleranciát és szomatikus függőséget. A terminális területre lokálisan implantált dipeptid ezzel szemben ugyanugy gátolja a toleranciát/függőséget mint a szisztémás kezelés. A dipeptid hatása szelektív abban az értelemben, hogy a nigro-striatalis DA-erg rendszer fő terminális területére /nuc. caudatus/ vagy a cortex felszínére juttatva nem befolyásolja a morfinfüggőséget. A dipeptid a mesolimbikus DA-erg rendszer közvetítésével a morfin tolerancia és függőség kialakulását csökkenti, a már kialakult függőség állapotában injektálva a terminálisok területére a dipeptid nem akadályozza meg a megvonási tünetek fellépését.

Témavezető: Dr. Kovács L. Gábor

BORTHAISSER ZOLTÁN
SZOTE Kórélettani Intézet

PSYCHÉS HEROINFÜGGŐSÉG MODELLEZÉSE PATKÁNYBAN VÉNÁS
ÖNADAGOLÁS MÓDSZERÉVEL

A kábitószerekhez történő szomatikus hozzászokás mellett a psychés függőség kialakulása jelenti a humán kábitószerek addikció legnagyobb veszélyét. A psychés függőség kísérleti állatokban nehezen modellezhető. A jelen vizsgálatokban patkányokban psychés függőséghez hasonló állapotot alakítottunk ki. A véna jugulárisba állandó kanült vezetettünk, amelyen keresztül az éber, szabadon mozgó állat saját maga adagolhatott heroint. Az önadagolást pedál indításra mikroprocesszor által vezérelt mikropumparendszer végezte. Heroin-natív állatokban az önadagolást másodlagos megerősítéssel /cukrozott folyadék/ indítottuk el. Heroin-toleráns állatok másodlagos megerősítés nélkül is megkezdtek az önadagolást. Opiát receptor blokkoló /naloxon/, valamint neuropeptid kezelés /Z-prolil-D-leucin/ hatásait tanulmányozva megállapítottuk, hogy a receptorok blokkolása ellentétes hatást eredményez heroin-natív illetve -toleráns állatok önadagolására. Z-prolil-D-leucin kezelés hatása a heroin-önadagolásra független a heroin előkezeléstől.

Témavezető: Dr. Kovács L. Gábor

BESENCZI BOGLÁRKA, KÓSA ISTVÁN
SZOTE Kórélettani Intézet

PEPTIDEK HATÁSA AZ ARACHIDONSAV RENDSZERRE

Korábbi vizsgálataink folytatásaként meghatároztuk a tengerimalacból izolált agyi mikroerek mellett a gerincvelői kapillárisok arachidonsav cascade-jának profilját is. Az arachidonsav cascade szinte minden tagja fontos szerepet játszik a kiserek funkciójának ellátásában. A vazokonstriktor és vazodilatátor hatású ciklikus lipoidok mennyiségének fiziológiás egyensúlyi állapota számos behatás eredményeként megváltozhat.

Kísérleteinkben szeretnénk volna választ kapni arra, hogy a központi idegrendszerben képződő, kimutatható, ott fontos szerepet játszó néhány peptid milyen hatást fejt ki az ott található arachidonsav cascade ciklooxygenáz és lipoxigenáz rendszerére.

Az erek endothel sejtjei rendelkeznek konvertáló enzimmel, kíváncsiak voltunk, hogy a mikroerekben az angiotenzin I közvetlenül, vagy átalakulás után, mint angiotenzin II fejt-e ki hatását.

Témavezető: Dr. Gecse Árpád

NAGY ANDRÁS és KIRÁLY CSABA
SZOTE, Kórélettani Intézet

A H-PHE-ILE-TYR-HIS-SER-TYR-LYS-OH HATÁSA AZ AKTÍV ELHÁRÍTÓ MAGATARTÁSRA ÉS A T-TÉRDISZKRIMINÁCIÓRA

A H-Phe-Ile-Tyr-His-Ser-Tyr-Lys-OH-t Schally és mtsai /1981/ izolálták sertések hipotalamuszából. Jelen kísérleteinkben azt vizsgáltuk, hogy a peptid képes-e befolyásolni a magatartás szerveződését patkányokban.

A heptapeptid a laterális agykamrába történt kezelést követően gátolta az aktív elhárító magatartás kioltását, a hatás azonban 24 órával a kezelés után megszűnt. Ha a 24 órás teszt előtt ismételt kezelést végeztünk a kioltás gátló hatás visszatért. A T-térdiszkrimináció tanulását gyorsította a peptid, de a fordított tanulást nem befolyásolta jelentősen.

Az eredmények arra mutatnak, hogy a heptapeptidnek rövid idejű hatása van, képes befolyásolni az információ előhívását, valamint gyorsítja a T-térdiszkrimináció tanulását.

Témavezető: Dr. Vécsei László

KIRÁLY CSABA és NAGY ALDRÁS
SZOTE, KÖRLETTANI INTÉZET

A SZOMATOSZTATIN ÉS CISZTEAMIN MAGATARTÁSI HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

A szomatosztatin központi idegrendszeri megoszlása jól ismert, de kevés adat van arról, hogy milyen szerepet játszik a magatartás szerveződésében.

A laterális agykamrába történt kezelést követően a peptid gátolta az aktív elhárító magatartás kioltását és nem befolyásolta a T-térdiszkrimináció tanulási sebességét patkányokban.

A ciszteamin szelektíven csökkenti a szervezet szomatosztatin szintjét. A szer 3 és 6 órával a kezelést követően fokozta az aktív elhárító magatartás kioltását, valamint lassította a T-térdiszkrimináció tanulását.

Az eredmények arra mutatnak, hogy a szomatosztatin aktív elhárító magatartás kioltását gátló hatásában a térdiszkrimináció befolyásolása nem játszhat fontos szerepet. A szelektív szomatosztatin depletáló farmakon részben ellentétesen befolyásolta a fenti magatartási reakciót.

Témavezető: Dr Vécsei László

FIDE /KOS CSABA
SZOTE II.sz.Sebészeti Klinika

KISÉRLETES SUBARACHNOIDEALIS VÉRZÉS PATKÁNYBAN

A subarachnoidealis vérzés/SAV/ korai szakában fellépő vér-agygát/VAG/ károsodásnak pathogenetikai és prognosztikai jelentősége van. E kóros capillaris permeabilitás fokozódás pontos mechanizmusa azért nem ismert, mert a SAV-t a korai szakban gyakran intracranialis nyomásfokozódás, magas vérnyomás, ischaemia kísér, amelyek önmagukban is VAG károsodást okoznak. Ahhoz, hogy a liquor-térbe jutott vér capillarisokra gyakorolt hatását megvizsgáljuk, olyan modellt dolgoztunk ki, amelyben a SAV-hez más, az előbb említett kóros állapotok nem társulnak. A farokból vett, nem anticoagulált és ul saját vért négyféle úton juttattuk a liquor-térbe. A klinikai lefolyás és reprodukálhatóság alapján a parietalis kéreg felett létrehozott SAV bizonyult a legmegfelelőbbnek. E modellben az intracranialis nyomás csak elhanyagolható mértékben emelkedett, nem jött létre magas vérnyomás és súlyos ischaemiát okozó ún. "no-reflow" jelenség. Ewanskék-albumin extravazáció méréseivel igazoltuk a liquor-térbe jutott vér bomlástermékeinek hatására létrejövő VAG permeabilitás fokozódást.

Dr.Dőczy Tamás

LÁZÁR GYÖRGY
SZOTE Kórélettani Intézet

HEVENY PERITONITIS KISÉRLETES MODELLJE PATKÁNYBAN

A heveny peritonitis az általános sebészetben még ma is igen gyakori kórkép. Az orvostudomány fejlődése, elsősorban az antibiotikumok alkalmazása, javította ugyan az acut peritonitis therápiás lehetőségeit, de a mortalitás ma is igen magas. Chalkiadakis és mtsai 1983-as közlése szerint a vastagbél perforatio mortalitása ma is eléri a 20%-ot, 70 év fölötti betegekben pedig az 50%-ot.

Tekintettel a kórkép gyakorlati jelentőségére, igen sok próbálkozás történt az emberi kórképhez hasonló, kísérletes, heveny peritonitis előidézésére, mely alkalmas modell a kórkép pathomechanizmusának és gyógyszeres befolyásolhatóságának tanulmányozására.

Kísérleteink célkitűzése elsősorban az volt, hogy a fenti kívánalmaknak megfelelő, heveny peritonitis modelljét állítsuk be Intézetünkben. Tekintettel arra, hogy a heveny peritonitis mortalitásában elsősorban a szeptikus shocknak tulajdonítanak jelentőséget és a reticuloendothelialis rendszer funkcionális aktivitása befolyásolja a shock állapotok lefolyását, kísérleteket végeztünk olyan vonatkozásban is, hogy a RES funkció módosítása, hogyan befolyásolja a kísérletes peritonitis, illetve a szeptikus shock lefolyását.

Témavezető: Dr. Ribárszki Zsuzsa

KERESZTI ZSOLT V. oh.
SZOTE Kísérletes Sebészeti Intézet

A RES PHAGOCYTA FUNCTIOJÁNAK MÉRÉSE Cr⁵¹-EL JELEZETT HŐKEZELT VÖRÖSVÉRTESTEKKEL.

A RES phagocyta functiojának meghatározására legalkalmasabb a kolloid szemcseméretű particulák suspenziója. Ilyen célra kezdetben a szén, vagy az arany, majd a trioleátok suspenzióját alkalmazták leggyakrabban. Ezen eljárások hátránya, hogy alkalmazásukkal a RES phagocyta aktivitása részlegesen kimerül s ugyanazon állaton nem ismételhető meg a phagocyta index meghatározása. Vizsgálatainkhoz olyan particulákat kerestünk, amelyeket olyan kis koncentrációban alkalmazhatunk, hogy ismételt jól reprodukálható méréseket eszközölhetünk velük. Kísérleteket végeztünk Cr⁵¹-el jelzett humán és kutya vvt alkalmazhatóságára. Megállapítottuk, hogy a human vvt, valamint a formalinnal, vagy glutáraldehiddel rögzített jelzett kutya vvt nem alkalmas RES phagocyta functió vizsgálatára. Az ismételt phagocyta index meghatározási kísérleteink akkor adtak jól reprodukálható mérési eredményeket, ha hőkezelt jelzett kutya vvt-t alkalmaztunk particulákként. Nem találtunk jelentős különbséget autolog és heterolog kutya vvt alkalmazása esetén.

Témavezető: Dr. Szabó Imre

PINTÉR SÁNDOR
SZOTE Kórélettani Intézet

A KAPPA, LAMBDA ÉS IOTA KARRAGENIN EGYES BIOLÓGIAI
HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA

A tengeri algafajok sejtfalából extrahált, nagymolekulasúlyu, szulfatált polygalactose karragenin számos biológiai hatással rendelkezik. Egerekben végzett kísérleteinkben a szulfáttartalomban és molekuláris konfigurációban különböző, tisztított kappa, lambda és iota karragenin (Marine Colloids, Rochland) hatását vizsgáltuk a plasma fibrinogenszintre, thrombocytaszámra, a reticuloendothelialis aktivitásra, valamint az endotoxin érzékenységre.

Vizsgálataink szerint mindhárom karragenin frakció csökkenti a reticuloendothelialis aktivitást és fokozza az egerek endotoxin érzékenységét. Cr^{51} -el jelzett idegen vörösvértestekkel végzett vizsgálataink szerint a karragenin elsősorban a Kupffer sejtek működését gátolja, mely az endotoxin érzékenység meghatározásában a Kupffer sejtek jelentőségére utal. A vizsgálat idejében a véralvadás paramétereiben észlelhető változások (thrombocytaszám csökkenés, fibrinogenszint emelkedés) a karragenin diffúz intravascularis coagulációt kiváltó hatásának tulajdonítható és hozzájárulhat a karragenin endotoxin-érzékenység fokozó hatásához.

Témavezető: Dr. Lázár György és Dr. Ribárszki Eszter

Papós Miklós
SZOTE II. Belgyógyászati Klinika

A LITHIUM HATÁSA A GRANULOCYTA IRÁNYBA ELKÖTELEZETT
ŐSSEJTEKRE SEJT TENYÉSZETEK BEN

A lithium sok éve használt szer a depressziós kórképek kezelésében. A szer hatására a betegek nál granulocytosist észleltek.

Kísérletünk során DEETER féle hosszú életű csontvelő tenyészetben vizsgáltuk a lithium hatását a granulocyta irányba elkötelezett őssejtekre. Megállapítottuk, hogy 10^{-3} g lithiumot adva a tenyészethez a kulturák össz-sejtszáma lényegesen nem változott. Ugyanakkor azt tapasztaltuk, hogy a kezelt kulturák CFU-C száma szignifikáns emelkedést mutatott a kontroll kulturákban találtakhoz viszonyítva.

Témavezető: Dr. Krizsa Ferenc

egyetemi docens

Dr. Borbényi Zita

egyetemi tanársegéd

KISS CSABA és LEINDLER LÁSZLÓ
SZOTE Kísérletes Sebészeti Intézet

A K^+ TRANSZPORT ÉS A DNS SZINTÉZIS VÁLTOZÁSA LIMFOCITA- GLIA KÖLCÖNHATÁS SORÁN

Az elmúlt években beszámoltunk arról, hogy limfocita-limfocita kölcsönhatás során szigorú korreláció észlelhető a K^+ transzport- és a DNS szintézis változásai között, határozottan utalva a K^+ kation szerepére a DNS szintézis szabályozásában. Jelen vizsgálatainkban tanulmányoztuk, hogy limfocita-target sejt interakcióban észlelhető-e hasonló összefüggés. Target sejt-ként in vitro tenyésztett allogén illetve izogén glia sejtet választottunk. A glia sejtek ugyanis hordoznak olyan felszíni antigéneket, melyek jellegzetes limfocita membrán komponensek.

Kísérleteinkhez A- és B_{10} egerekből nyertünk lépsejt szuszpenziót és glia tenyészetet. Megállapítottuk, hogy sem az allogén, sem az izogén limfocita-glia ko-kultúrákban nem jött létre limfocita stimuláció. Mindkét esetben észleltük azonban a glia K^+ transzport és DNS szintézis sebességének csökkenését, egymással szoros korrelációban. Eredményeink kizárják nem fajlagos citotoxikus hatások szerepét és fajlagos sejt-sejt kölcsönhatásra utalnak.

Témavezetők: Dr. Torday Csilla és Dr. Latzkovits László

LEINDLER LÁSZLÓ és KISS CSABA
SZOTE Kísérletes Sebészeti Intézet

SZEMÉLYI SZÁMÍTÓGÉP ALKALMAZÁSA SEJTBIOKÉMIAI SZABÁLYOZÁSI PROBLÉMÁK VIZSGÁLATÁBAN

A személyi számítógépek elterjedése hazánkban lehetővé teszi, hogy a tudományos munka különböző fázisaiban nyert kísérleti eredményeket gyorsan, "in statu nascendi" alávessük olyan szimulációs elemzésnek, mely optimális munkahipotézist szolgáltat a további kísérletek megtervezéséhez.

Intézetünkben folyó vizsgálatok során tanulmányoztuk intakt tenyésztett sejtek (glia, limfocita) adenil-cikláz aktivitásának szabályozását - különös tekintettel az extracelluláris Ca^{++} szerepére. Programot dolgoztunk ki ZX-81 típusú személyi számítógépre, mely lehetővé teszi az intakt sejtre vonatkozóan az adenil-cikláz- Ca^{++} szabályozási kölcsönhatás szimulációját részben irodalmi adatok, másrészt saját, már közölt adataink alapján. A BASIC nyelven írt program az alábbi részfeladatokat oldja meg:

- 1/ Az általános Michaelis-Menten egyenlet szimulációja,
- 2/ az enzim aktivitás változásának leírása olyan esetben, ha a jelenlévő enzim modulátor koncentrációja folyamatosan változik és az bizonyos koncentrációk mellett aktivál, mások esetén gátol.

Témavezetők: Dr. Latzkovits László és Dr. Torday Csilla

W. SPIEWOK, O. BRACHMANN, I. AMON, A. SCHERBER
 Department of Clinical Pharmacology of the
 E.-M.-Arndt-University Greifswald, G.D.R.

PLASMA - PROTEIN - BINDING OF SULFISOMIDINE, SULFAMERAZINE
 AND SULFANILAMIDE DURING PREGNANCY

The objective of these investigations was the evaluation of specific changes in plasma-protein-binding during pregnancy in a longitudinal study. Maternal venous blood was taken during gestation in intervals of 6 weeks, under labour and 6 weeks post partum (n=20). The binding behaviour of sulfisomidine, sulfamerazine and sulfanilamide was tested in equilibrium dialysis (SCHOLTAN).

The results indicate a decrease in protein-binding for the studied drugs. However, the reduction was less expressed as supposed according to the decline of the albumin concentration. The binding was strikingly decreased under labour and attains the values of the early pregnancy samples 6 weeks post partum.

For the interpretation should be taken into consideration not only the effects of water retention but also the increase of alpha-2-makroglobuline and free fatty acids, influences of alpha-1 acid glycoprotein and gestation associated proteins, a possible binding to several globulins and the different hormonal effects during the onset of labour.

Exp. med. research/ Pharmacology/ Plasma-protein-binding/
 Pregnancy

H.BREMER, K.FUHS, J.BEITZ, and W.FÖRSTER
 Department of Pharmacol. and Toxicol., Martin Luther
 University Halle-Wittenberg, 4020 Halle, GDR

LOW DENSITY LIPOPROTEINS (LDL) STIMULATE THE THROMBOXANE A₂ (TXA₂) FORMATION IN WASHED, HUMAN PLATELETS

Two hypotheses in the pathogenesis of atherosclerosis are in discussion: an elevated level of LDL on one side and the rise in the TXA₂/prostacyclin quotient on the other side. There may be close connections between both hypotheses, because LDL inhibit the formation of prostacyclin, whereas HDL (high density lipoproteins) enhance it. The purpose of this paper was to determine the influence of lipoproteins on the transformation of prostaglandin H₂ to TXA₂, the physiological antagonist of prostacyclin, by measuring the formed amount of TXA₂ as malondialdehyde in washed human platelets. Under our conditions LDL stimulate the TXA₂ formation in washed human platelets with active cyclooxygenase (CO), whereas it was without influence in platelet with inactive CO (aspirin pretreatment). HDL, however, do not show an influence on platelets with inhibited as well as active CO. These results support the hypothesis that the proaggregatory action of a high plasma LDL-concentration may be also mediated by modification of the biosynthesis of eicosanoids.

low density lipoproteins, high density lipoproteins,
 thromboxane A₂-platelets-atherosclerosis

JAROSŁAW LESZCZYSZYN, AGNIESZKA BACZEWSKA.

Department of Pathomorphology, Medical Academy of Wrocław, Poland

THE GROWTH OF ADENOCARCINOMA MAMMAE INDUCED BY AFLATOXIN B₁ IN WISTAR RATS, DURING TREATMENT USING BCG.

In the experimental procedure on the Wistar rats, the animals was divided into four groups (three test-groups and the checking one). Every rats the hypodermic implantation pulp of transplantable tumour was done. There was Adenocarcinoma mammae in histological examination. It has been evoked by administration Aflatoxin B₁ by Zawirska in 1977 year. Every animals (without the control-group) was treated by intravenously injections (to vena caudalis) 1 ml BCG vaccine, twice a week. It has been proved there is statistically relevant difference between tumour growth of treated group and checking one. This effect is, probably created by non-specific stimulation of cellular immunity by tubercule bacillus. The therapy decreased number of metastases, too.

PIOTR PONIKOWSKI, TOMASZ PYTRUS, JERZY BIERNAT, HANNA GERBER, MAŁGORZATA HAŁCZYK, PIOTR HAŁCZYK, KAZIMIERZ KIEWRA, MAŁGORZATA LIPIŃSKA, TADEUSZ SEBZDA, RYSZARD SERAFIN.

The Gastroenterological Clinic of the Internal Diseases Institute, Medical Academy of Wrocław, Poland.

CYANIC COMPOUNDS METABOLISM IN THE WORKERS OF THE RADIO WORKSHOP "DIORA" IN DZIERŻONIÓW

During the process of metal-plating in cyanic salts solutions free prussic acid is produced. It is absorbed in the form of steam or mist by the respiratory system and the skin. The prussic acid affects the human organism toxicly either locally or generally. Many authors have proved that the additional source of cyanides in the human organism is smoking. The main objective of the following work was to indicate that the workers of the plating section of the Radio Workshop "Diora" in Dzierżoniów were exposed to the effect of the toxic compounds produced in the course of technological processes. In order to accomplish this, 31 workers of the plating section were examined. The control group consisted of 28 administration clerks never exposed to the examined toxic compounds. The main mode of cyanides disactivation in the organism is the production of rhodanates which were assigned in urine according to the Lawton's method. It has been proved there is a statistically relevant difference between the rhodanate concentration in the urine of the smoking workers and that of the smoking clerks. It is higher for the former group.

KASCHEL, FRANK; WENDLER, OLAF

Klinik und Poliklinik für Chirurgische Stomatologie
und Kiefer-Gesichtschirurgie (Dir.: OMR Prof.Dr.
Dr.sc.med.W.Bethmann) des Bereiches Medizin der
Karl-Marx-Universität Leipzig
Deutsche Demokratische Republik

UNTERSUCHUNGEN ÜBER VERSCHIEDENE METHODEN ZUR BEUR- TEILUNG DER BIOKOMPATIBILITÄT IN VITRO

Für in-vitro-Testung verschiedener (Implantat)-ma-
terialien wurden mehrere Methoden der quantitativen
und morphologischen Bewertung hinsichtlich ihres
Aussagewertes überprüft. Da die Wirkung von Dünn-
schichten auf Metallgrundkörper überprüft werden
sollte, wurden die Proben als Festkörper eingesetzt.
Zunächst (1) wurden die diesen anhaftenden Zellen
mit Trypsin abgelöst und gezählt. Weiterhin (2)
wurden die auf Deckgläschen anhaftenden Zellen mor-
phologisch und quantitativ beurteilt. Dann (3)
wurden die Flächenrelationen zwischen Kern und
Plasma ausgemessen und beurteilt. Schließlich (4)
wurden rasterelektronenmikroskopische Untersuchun-
gen des Adhäsions- und Ausbreitungsverhaltens von
Zellen auf verschiedene Materialien durchgeführt.
Nach Beurteilung aller Resultate konnte festgestellt
werden, daß die Methoden 2 und 4 zu sinnvollen Aus-
sagen führten und eine Graduierung der Biokompati-
bilität zuließen.

Betreuer: Dr.med.W.Knöfler

SCHREIBER, HOLGER

Klinik und Poliklinik für Chirurgische Stomatologie
und Kiefer-Gesichtschirurgie (Dir.: OMR Prof.Dr.
Dr.sc.med.W.Bethmann) des Bereiches Medizin der
Karl-Marx-Universität Leipzig
Deutsche Demokratische Republik

HISTOLOGISCHE UND MORPHOMETRISCHE UNTERSUCHUNGEN DER GEWEBEREAKTION AUF IMPLANTATMATERIALIEN

Bei 80 Meerschweinchen wurden je 40 Prüfkörper der Ma-
terialien Titan, Chrom-Kobalt-Molybdän, Titan-Tetra-
fluoräthylen-Glimmpolymer und CrCoMo-Tetrafluoräthy-
len-Glimmpolymer für 8, 14, 30, 90 und 200 Tage im-
plantiert (Patent DD-WP A61/F 156 462; Poll, Wickle-
der, Hampel, Knöfler, Bethmann, Kötzschke). Anhand 13
histologischer Merkmale wurde die Gewebereaktion semi-
quantitativ eingeschätzt und eine Rangfolge der Bio-
kompatibilität ermittelt. Mittels Äquidensitometri-
scher Messung wurde die Bindegewebsdike um die Mate-
rialien bestimmt und eine mathematische Modellierung
vorgenommen.

Im Ergebnis der Untersuchungen wurde festgestellt, daß
die Bindegewebsdike die histologischen Erscheinungen
summarisch repräsentiert. Tetrafluoräthylenglimmpoly-
mer ist nicht toxisch und verbessert die Verträglich-
keit der Legierung.

Betreuer: Dr.med.W.Knöfler

K. Majewski, J. Nożyński, D. Sabat, A. Sachs, A. Szarzyński.

"Krebs des Verdauungssystems. Eine Sektionsanalyse."

Aus dem Patomorphologischen Institut der Schlesischen
Akademie in Zabrze

Leiter: Prof. dr med. hab. Witold Niepołomski

Z u s a m m e n f a s s u n g

Im Obduktionsgut des Patomorphologischen Institutes der
Schlesischen Akademie in Zabrze wurden in den Jahren 1950-1979
913 Karzinome des Verdauungssystems /11,8 % / gefunden.
Die 7741 untersuchten Fälle lagen alle über 29 Jahre und wurden
hinsichtlich Geschlechtsverteilung, Alter, Lokalisation und
Häufigkeit analysiert. Es wurden zwei 15 - jährige Zeiträume
verglichen, die eine verschiedene Karzinomfrequenz zeigten.
/ 1950 - 64: 563 Karzinome = 7,3 % ; 1965 - 1979 : 350 Karzinome
4,5 %.

43,8 % der Karzinomfälle betrafen den Magen, 23,1 % die Därme,
11,3 % die Bauchspeicheldrüse, 8,4 % den Gallenbeutel, 8 % den
Ösophagus - und 5,1 % die Leber. Die übrigen Lokalisationen
waren sehr selten.

Die Karzinome des Verdauungssystems kamen bei Frauen /10,3 % /
und Männern /12,9 % / annähernd oft vor.

Die Analyse ergab, dass die Häufigkeit der Magen- und Darmkarzinome
in der Zeit zwischen 1965 - 79 abnahm im Gegensatz zum primären
Leberkrebs, dessen Häufigkeit zunahm.

J I Ř Í D O S T Á L

Medical Faculty of Palacky University Olomouc, Czechoslovakia

MORPHOLOGISCHE VERÄNDERUNGEN AUF DEN KORONARGEFÄSSEN

BEI RATTEN NACH BESTRAHLUNG DES KOPFES MIT SUPRALETALEN
DOSEN.

Zusammenfassung: Wir verfolgten die Veränderung der Kapilla-
risierung in Myokard der linken Herzkammer bei Ratten, wel-
che mit supraletalen -Strahlen bestrahlt wurden. Den Nach-
weis führten wir mit PAS am Lichtmikroskop sowie am Elektro-
nenmikroskop durch. Nach der Bestrahlung kommt es zur Verän-
derung der Kapillarisierung - wir fanden einen erhöhten Anteil
an kollabierten Kapillaren. Die quantitativen Befunde objekti-
vierten wir mit Hilfe morphometrischer Methoden.

MUDr. VÁCLAV L I C H N O V S K Ý, CSc.

М. НИКОЛОВ, Р. ВУХЧЕВ, Л. АВГАРСКА, А. ДЕУРКОВА, П. ПАВЛОВ
ВЫСШИЙ МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ "И.П. ПАВЛОВ" - ПЛОВДИВ БОЛГАРИЯ
ИНФУЗИОННАЯ ТЕРАПИЯ ПАЦИЕНТОВ В СОСТОЯНИИ ШОКА, ПОДЛЕЖАЩИХ
СПЕШНОЙ ОПЕРАТИВНОЙ ИНТЕРВЕНЦИИ

За трехгодичный период в одном из секторов обеспечивающих клинику анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии были прооперированы 23 пациентов в состоянии шока. Средние стойности дооперативных гемодинамических показателей пострадавших были: RR 70/36 мм Hg столба, пульс 105/мин. Все пострадавшие были обеспечены источниками инфузии с большим дебитом, а в 26,1% венозных источников было трое. Средние количества инфузионной жидкостей было 6673 мл. при среднем темпе инфузии 3235 мл/ч. Доля крови и кровозаменительных жидкостей в указанном объеме равнялась 46,5%. Наряду с интравенными инфузиями была проведена и дополнительная медикация, которая включала кортикостероиды, кардиотоники, ингибиторы кининовой системы, алкализирющие препараты и т.д. В результате проведенной комплексной терапии средние стойности послеоперативных гемодинамических показателей было RR 90/50 мм Hg столба и пульс 91/мин. Трое из оперированных умерли на операционном столе/13,04%. Это были пострадавшие с обширными, комбинированными, несовместимыми с жизнью травмами, протекавшими с неуклонным в ходе интервенции кровоизлиянием.

Научный руководитель: д-р Д. Попов

Т. ИВАНОВ, Б. СЕНТАРОВА, С. КИСЕВ, В. ТОДОРОВА, У. ГУЗИНСКИ,
Г. ГИРАГОСИАН, Н. ЛИПХАРДТ, С. ПЕТСЧЕВА, Т. ФРИДРИХС,
Ф. ТИЕРФЕЛДЕР, А. МЕЙЕР, Ж. ХИЛЛЕ
wiss. Leiter: Doz. R. RALEV

STOMATOLOGISCHE FAKULTÄT "P. SHUCKEROV"
MEDIZINISCHE HOCHSCHULE "I. P. PAVLOV"
PLOVDIV 4000 BULGARIEN

BINFLUSS TECHNOLOGISCHER PARAMETER AUF DIE PHYSIKALISCHEN
EIGENSCHAFTEN VON STOMATOLOGISCHEN PLASTEN, WELCHE DURCH
HYDROPNЕUMONISCHE HEISSPOLYMERISATION VERARBEITET WURDEN
- VERGLEICHENDE UNTERSUCHUNGEN

Hydropneumatische Heisspolymerisation ist ein modernes Verfahren zur Verarbeitung von stomatologischen Plasten, das wegen seiner Rationalität bereits breiten Zutritt in die zahnärztliche Praxis gefunden hat. Bis jetzt gibt es noch keine genauen Werte der technischen Parameter, die eine optimale Qualität der Prothesenkonstruktion garantieren. Das Ziel unserer Ermittlungen ist es, den Einfluss verschiedener Parameter (Druck, Temperatur, Zeit und Material) auf die mechanischen Eigenschaften der Plaste zu untersuchen. Mit Hilfe von Probekörpern, hergestellt aus SUPRACON C-B, welche mit unterschiedlichen technologischen Regime, mit Variations der einzelnen Parameter, polymerisiert wurden, führten wir vergleichende Untersuchungen in Bezug auf die Veränderung ihrer Härte und ihres Abrasionsgrades durch. Auf der Basis der erhaltenen Resultate zeigt sich ein optimales technologisches Regime zur Herstellung von Plasten, welches die besten Eigenschaften sichert.

ANDREAS DOMAGK , BIOPHYSICAL PARAMETERS of INITIAL HYDROSTATIC ORGANPERFUSION from LIENAL CANINE PANCREASSEGMENTS as PROGNOSTIC CRITERION

Clinic for surgery (director: Prof. Dr. sc. med. S. Kiene)
from the Ernst-Moritz-Arndt-University Greifswald GDR

Typ I diabetes mellitus with organopathia demands therapeutical optimum measures in a particular case. In the case of given indication the transplantation of endocrine pancreas-tissue could be taken into consideration. The transplantation of segments of pancreas-tissue would be one kind. As far as the graft is concerned the biologic value and the proper organ-conservation are decisive factors. The hydrostatic organperfusion (initial-perfusion) is at the beginning of all conservation measures and flow rate characterize the specific organ resistance. The graft seems to be insufficient if this specific organ resistance is high or very late broken (more than 5 minutes). The correlation between primary organ resistance and histologic findings as well as secondary organ resistance and histologic findings are demonstrated. The high or increasing organ resistance limits the success of transplantation. We give a report about these prognostic in vitro tests showing a close correlation with the success of transplantation.

KÓSA ZSOLT
SZOTE, Női Klinika

ALFA-ADRENERG RECEPTOROK A HUMAN MYOMETRIUMBAN

Alfa-adrenerg receptorok stimulálása a terhes uterus kontrakcióját eredményezi, míg a béta-adrenerg receptorok stimulációjakor az uterus relaxálódik.

Radioaktív alfa-adrenerg antagonistá [³H]-dihydroergocryptin /DHE/ kötődését tanulmányoztuk a human myometrium membrán frakciójának alfa receptoraihoz. A specifikus kötődést /total - nem specifikus/ 10 nM phentolamin jelenlétében határoztuk meg. Megállapítottuk, hogy a DHE specifikus kötődése gyors, reverzibilis, hőmérsékleti optimuma 37 °C, a kötődés affinitása alacsony.

A módszer alkalmazható az alfa receptorokon - hormonális hatásokra - bekövetkező változások tanulmányozására humán anyagon is.

Témavezetők: Dr. Falkay György
Dr. Kovács László

NÉMETH GÁBOR
SZOTE, Női Klinika

BÉTA-ADRENERG RECEPTOROK JELLEMZÉSE A HUMAN FOETALIS
TÜDŐBEN.

A tüdő számos funkciója /pl. légutak és erek simaizom tonusa/ az adrenerg mechanizmusok által közvetített folyamatok eredménye.

Vizsgálataink során tanulmányoztuk a human foetalis tüdő béta-adrenerg receptorait in vitro körülmények között. Frakcionált centrifugálással előállított nyers membrán preparátumon equilibrium analízissel vizsgáltuk a [^3H]-dihydroalprenolol specifikus kötődését. A kísérleti adatok Scatchard szerinti ábrázolásával meghatároztuk a dihydroalprenolol kötődésének disszociációs konstansát valamint a maximális kötési kapacitást. Az u.n. displacement analízissel jellemeztük a foetális tüdő beta-adrenerg receptor altípusait. Tanulmányoztuk a desensitizálódás jelenségét a szülészeti gyakorlatban alkalmazott béta-mimetikumok felhasználásával.

Témavezetők: Dr. Falkay György
Dr. Kovács László

SEBŐK ZSUZSANNA
SZOTE, Női Klinika

A SZÉRUM PROLAKTIN KONCENTRÁCIÓJÁNAK VÁLTOZÁSA NŐGYÓGYÁSZATI
MŰTÉTEK SORÁN

Vizsgálataink során a szérumból prolaktin koncentrációját radioimmunoassay módszerrel határoztuk meg 21 nőgyógyászati műtétre kerülő betegnél. A vizsgálatokat 21 nőgyógyászati műtétre kerülő beteg szérumból végeztük. A vérmintákat a műtét előtti napon, a műtét napján négy alkalommal, a prémedikáció után, közvetlenül altatás után, a műtét befejezése előtt és a műtét után közvetlenül ébredéskor, és az ötödik posztoperatív napon vettük. Az eredményeket matematikai analízissel értékeltük. A vizsgálatba bevont betegeket két csoportba osztottuk a műtét időtartamtól függően. Az egyik csoportban a műtét 30 percnél rövidebb ideig tartott, a másik csoportba pedig az ennél hosszabb ideig tartó műtéteket soroltuk. Megállapítottuk, hogy a műtét, mint stresszhatás emeli a prolaktin szérumszintjét, mely emelkedés függ a műtét beavatkozás időtartamától is.

Témavezetők: Dr. Kertész Ágnes
Dr. Horváth Klára

MAYER PÉTER

SZOTE Ideg-és Elmeógyógyászati Klinika

AGYKÉRGÉI SOMATOSENSOROS POTENCIÁL VIZSGÁLATOK VÉGZÉSE
EMBEREN

Goff és Jones alapvető kutatásai alapján ismert, hogy elektromos ingerlés segítségével objektíven vizsgálható a somatosensoros rendszer. Több szerző bizonyította, hogy a vizsgálati metodika alkalmas sclerosis multiplex diagnózisának megerősítésére, acut gerincvelő traumák prognosztikai megítélésére, valamint arra, hogy több csatornás szimultán registrálással differenciáljuk a perifériás és centrális érzőrendszer működészavarát /alagut szindrómák, polyneuropathiák, stb./.

Munkacsoportunknak az elmúlt időszakban sikerült a metodikához szükséges rendszer összeállítása. Jelen előadásunkban szeretnénk bemutatni mindkét oldali n. medianus és n. ulnaris ingerléssel kapott somatosensoros kiváltott potenciál eredményeinket korcsoportos bontásban. Kezdeti eredményeinket összehasonlítjuk nemzetközi standardokkal és más magyar, vezető elektrofiziológiai laboratórium adataival.

Témavezető oktatók: Dr. Motika Dezső egyetemi tanársegéd
Dr. Dibó György egyetemi tanársegéd

BERKES KLÁRA, LITVAI IBOLYA

SZOTE I.sz. Sebészeti Klinika

TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOT MEGHATÁROZÁSA NYELŐCSŐ ÉS VASTAGBÉLDAGANATOS BETEGEKEN

A szerzők 16 nyelvőcső és 22 vastagbél-daganatos beteg műtét előtti tápláltsági állapotát mérték fel és hasonlították össze egymással. A tápláltság meghatározására végzett módszerek: szérumban albumin, szérumban transferrin, testsúly /ideális testsúly százalékában/, m. triceps brachii felett mért bőrvastagság, felkar körfogata, abszolút lymphocyták száma, intracutan bőrpórák Tuberculin és Candida antigénnel.

A kapott értékeket Schmoor és Mitsai által kidolgozott pontrendszer szerint értékelték és a betegeket a malnutritio foka szerint 4 csoportba osztották /I. normál, II. mérsékeltfokú, III. közepesfokú, IV. súlyosfokú malnutritio/.

Megállapítják, hogy a nyelvőcső-tumoros betegek 31 %-a a colontumoros betegek 4 %-a tartozik a IV. csoportba. A nyelvőcső-daganatos betegek tápláltsági hiányállapota ún. kevert /marasmus-kwashiorkor/ típusú, míg a colontumorosoké kwashiorkor típusú.

Témavezetők: Dr. Horváth Örs Péter
Dr. Nagy Attila

KISS TÜNDE

SZOTE Bőr- és Nemikórtani Klinika

URTICARIA FACTITIA KEZELÉSE

19 urticaria factitiában szenvedő betegnél Sandomigran és Stugeron terápiát /nap 3x1 tbl/ állítottunk be. Hat hét után a gyógyszer szedését leállítottuk. Már az első pár napban a szubjektív panaszok lényegesen csökkentek. A dermografizmus szélessége és magassága is kisebbé vált. A kúra végére a szubjektív panaszok megszűntek. Provokáció alkalmával urticát nem tudtunk kiváltani, egyes esetekben esetleg flair jelentkezett.

A továbbiakban a betegeket havonta kontrolláltuk. A vizsgálati periódusban /3 hónap - 1 év/ valamennyi beteg tartósan tünetmentes maradt. Tekintettel arra, hogy az urticaria factitia patomechanizmusa nem ismert, a kúra hatásosságának farmakológiai háttere sem világos.

Az ismertetett kezelés új lehetőséget biztosít az urticaria factitia gyógyításában, amely jelenleg nem megoldott.

KRIZSA JUDIT

SZOTE Bőrgyógyászati Klinika

B SEJT SPECIFIKUS MONOCLONÁLIS ELLENANYAGOK HATÁSA
A HUMÁN LYMPHOCYTÁK EGÉR VÖRÖSVÉRTEST KÖTŐ RECEPTORÁRA

Klinikánkon az SzBK Genetikai Intézetével együttműködve B sejt ellenes monoclonális ellenanyagokat termelő hibridomákat állítottak elő. A jelen munkában az ezek által termelt ellenanyagoknak az egér vörösvértest kötő receptor működésére gyakorolt hatását vizsgáltuk. Eredményeink szerint az ellenanyagokat három csoportba sorolhatjuk:

1. minden vizsgált személy receptorait gátolják
2. a vizsgált személyek egy részének a receptorait gátolják
3. a rozetta képzést nem befolyásolják.

Ezek a megfigyelések azt bizonyítják, hogy a receptor többféle antigén determinánst hordoz, ezek funkcionális szerepe eltérő, és felszíni expressiójuk változó.

Témavezető: Dr. Dobozy Attila

TARNAI ZSUZSANNA

SZOTE Általános Orvosi Kar IV.évf.

ANTI-N-SZERÜ ELLENANYAG KIMUTATÁSA HEMODIALIZÁLT BETEGEK SZÉRUMÁBAN

Összefoglalás:

A dializátorok regenerálásához használt formalin anti-N-szerű hidegagglutinin képződését véltja ki. 44 hemodializált beteg szérumát vizsgáltuk, és 6 betegnél találtunk anti-N-szerű ellenanyagot. 1 esetben Rh-rendszerbeli ellenanyag specifitást tudtunk megállapítani a 7 és 10 tagú ismert Rh-genotípusu teszteritrocita panellel egyaránt. In vitro kísérleteinkben is a formalinozott vörösvérsejtek N-antigénként viselkednek, és képesek specifikus reakcióba lépni az anti-N szérumokkal.

Témavezető: Dr. Illés Margit /Vértranszfúziós Állomás/

PONYI SÁNDOR

SZOTE FIRST DEPARTMENT OF SURGERY

NEW POSSIBILITIES OF PRACTISING SURGICAL /MANUAL/ SUTURES /AN ATTEMPT TO DEVELOP MEDICAL STUDENTS' MANUAL SKILL/

The beginner preparing for the manual profession of surgery has to be familiar with several kinds of operative excision techniques and suturing procedures, including knot tying. Our method has been developed to facilitate the work of the trainee-surgeon and the medical student in becoming acquainted with these techniques and in practising and acquiring the necessary technical skills. So as to avoid experimental work on patients or dogs, we have created a simple appliance /phantom/ which permits easy and repeated practice in different types of knot tying, suture inserting manoeuvres, and skin, fat, muscle and peritoneum-joining methods.

Our aim was to promote the development of the necessary surgical manual skill at a propaedeutical level. This introductory lecture is supplemented with two practical demonstrations: the practise of three kinds of knot tying techniques and their combination; and the joining of abdominal tissues with standard sutures and ligatures. On the phantom we have fabricated, the usual manual sutures made in abdominal operations will now be demonstrated.

Our method offers a new and more effective solution for larger numbers of students to acquire the necessary surgical elements. It would therefore satisfy a long-standing need in university medical instruction, which is at present poor in technical possibilities.

Theme supervisor: Dr. Baradnay Gyula

KÁROLY DOBOS
IIInd. Department of Internal Medicine
University Medical School, Szeged

HEMOSTASIS INVESTIGATIONS OF PATIENTS WITH ACUTE LEUKEMIA

Hemostasis investigations were made in 12 patients with acute leukemia/11 acute myeloblastic leukemia, 1 acute lymphoblastic leukemia/after the diagnosis was established and half an hour and 24 hours after the cytostatic therapy.

Among the tests of the platelet phase in all but one case thrombocytopenia was found, in 7 cases reduced clot retraction, in 7 cases abnormal availability of platelet factor 3. There was no adequate correlation between the platelet count, platelet function abnormalities and the clinically manifested bleeding. The coagulation disorders were variable. In one case the laboratory data showed diffuse intravascular coagulation/DIC/. In 7 patients the fibrinogen concentrations were increased.

The results show the complexity of hemostatic disturbances in the patients with acute leukemia. The testing of these disorders may have therapeutical importance.

Tutors: Dr. Ferenc Krizsa
Dr. Klára Vezendi

ŐRI ZSOLT

SZOTE Ideg-és Elmegyógyászati Klinika és Számítástechnikai Központ

ERFAHRUNGEN ÜBER DIE VISUELLE UND RECHNERGESTÜTZTE ANALYSE VON EEG LANGZEITAUFNAHMEN UNTER NARKOSE

Nach der internationalen Fachliteratur kann das EEG als eine nicht invasive Methode für die Beurteilung der Gehirnfunktion, und dadurch für die Bestimmung der Tiefe der Narkose ein geeignetes Verfahren sein. Um unmittelbare Erfahrungen über das EEG unter Narkose zu gewinnen, haben wir EEG Langzeitaufnahmen während plastisch-chirurgischer Operationen gemacht, und für die Auswertung folgende Methoden angewandt: 1. visuelle Analyse, 2. Cerebral Function Monitor /CFM/, 3. rechen-technische Auswerteverfahren: Spektralberechnung, Zeitintervallanalyse und die Berechnung von Hjortschen Parametern. Die einzelnen Auswerteverfahren wurden mit der visuellen Anal. verglichen. Unsere Ergebnisse: Wir konnten anhand der EEG Kurve folgende Etappen unterscheiden: A, Ruhephase vor der Operation, B, Beginn der Narkose d.h. Wirkung des die Narkose einführendes Mittels /z.B. Inactin/, C, Operationsphase mit schwankender Tiefe der Narkose, D, Erwachung. Schmerzen sind bei oberflächlicher Narkose nach visuellen Beobachtungen mit Desynchronisation der EEG Kurve d.h. mit Frequenzsteigerung und Amplitudenverminderung verbunden. Die Spektralberechnung der EEG Kurven /aus 20 sec langen Zeitintervallen/ gibt das globale und feine Verhalten des EEG der visuellen Analyse ähnlich und gegenüber den anderen Verfahren am besten zurück. Der CFM gibt nur den groben zeitlichen Ablauf der Narkose zurück, ohne Aufschluss über momentane Amplituden- und Frequenzveränderungen, die nach unserer Auffassung für die EEG Representation des Schmerzgefühls verantwortlich sind.

Témavezető oktatók: Dr. Járdánházy Tamás egyetemi adjunktus
Dr. Győri István egyetemi docens

TURI KATALIN - GERGELY MAGDA - TÓTH ISTVÁN

SZOTE Anaesthesiologiai és Intenzív Therápiás Intézet

DIE WIRKUNG DER PRÄVENTIVEN TRISEDYL-DOSIERUNG AUF DIE MAGENDARMPASSAGE BEI DICKDARM-OPERIERTEN

Aus den experimentellen und kliniko-pharmakologischen Arbeiten von Petri und Mitarbeitern ist es bekannt, dass Trisedyl durch seine adrenerg-blockierende Wirkung die Darmbewegungen in Fällen vom sog. paralytischen Ileus fordert und auch allein die Passage-störung in 64% der Fälle aufhebt.

Das Ziel unserer Untersuchungen war die Beurteilung des Wertes der präventiven Trisedyl-Dosierung, bzw. deren Einfluss auf die postoperative Darmtätigkeit bei Dickdarmoperationen.

An 200 Dickdarmoperierten Patienten wurde die prospektive, randomisierte, kontrollierte Untersuchung durchgeführt. Die Versuchsgruppe erhielt am Abend vor der Operation und morgens am Tag der Operation 0.05 mg/kg Trisedyl, während in der Kontrollgruppe zu den selben Zeitpunkten 0.15 mg/kg Seduxen verabreicht wurde. An sämtlichen Kranken wurde bei der Operation eine modifizierte Neurolept-Anaesthesie verwendet.

Wir fanden, dass bei den mit Trisedyl vorbehandelten Patienten die Stuhlentleerung in signifikanter Weise ($P < 0.01$) früher einsetzte und dank der verminderten postoperativen Magensaftretention nur selten eine postoperative medikamentöse Förderung der Darmpassage sich als nötig erwies.

Themenberater: Dr. Szenohradszky János adjunktus

BOROS LÁSZLÓ

SZOTE I.sz.Belgyógyászati Klinika

A DUCTUS CHOLEDOCHUS ELZÁRÁSÁVAL ILL. SZÜKITÉSÉVEL KIVÁLTOTT PANCREATITISEK PATKÁNYBAN

Az epe szabad lefolyását gátló, a Vater-papillába ékelődő epekövek akut pancreatitist okozhatnak. Az akut pancreatitis chronicus formában mehet át, mely egy lassan progrediáló folyamat. Munkánk célja az volt, hogy patkányban akut pancreatitist váltjunk ki, majd később adatokat nyerjünk a chronicus pancreatitisbe való átmenet lehetőségeiről. A vizsgálatokhoz több módszert dolgoztunk ki:

1. A ductus choledochus beömlési szakaszának lekötése, ill. 72 óra után a lekötés feloldása.
2. A lekötés feloldása után 20 %-os alkoholos itatás, egy hónapig.
3. A közös epevezeték szűkitése vékony kanüllel.
4. A közös epevezeték ideiglenes elzárása Ethiblock-kal. Valamennyi kísérleti modellben 100 %-ban létrejött az akut pancreatitis, melynek túlélése kb. 20 %-os volt. Chronicus pancreatitis kialakulását az első három eljárásnál csak esetenként figyeltünk meg, az Ethiblockos feltöltés után az időlt kórkép kifejlődése gyakori volt. Patkányban a hasnyálmirigy kivezető járatai a közös epevezetékbe ürülnek. Ez az anatómiai viszony az epe regurgitációjának kedvez, és a kísérlet szempontjából előnyös. A patkány fokozott regenerációs tulajdonságai az adatok extrapolálását nehezíti teszik.

Témavezető: dr. Pap Ákos

VÍT MAREČEK

Department of Biology, Medical Faculty, Palacký University,
Olomouc, Czechoslovakia

EVALUATION OF OCCURENCE OF ENTEROBIOSIS IN GROUPS OF CHILDREN

The examination of children for enterobiosis in the nursery schools that was done only showed that only 31.51 per cent of the children were infected, while the examination which was repeated ten times showed that 60.78 per cent of the children were infected.

At the one-time examination the extensiveness of the real contagion is the same as the upper limit of the interval of reliability of the percentage of the infected children. The intensity of the contagion can be specified as follows: if there are on the surface of the preparation that shows the perianal growth up to 10 eggs the contagion is weak. If there are 35 eggs or more, the contagion is strong.

Tutor: RNDr. E. Pazdziora, CSc.

FAHNENSTICH, KERSTIN BRESGOTT, BRIGITTA
Klinik und Poliklinik für Stomatologie
Abteilung für Kiefer- und Gesichtschirurgie
Direktor: OMR Prof. Dr. sc. Dr. Grimm, Gerhard
Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg
4020 Halle/Saale, Deutsche Demokratische Republik

ZUR MORPHOLOGISCHEN CHARAKTERISTIK DER MUNDSPALTE

Beim Verschluß traumatischer oder tumorbedingter Lippendefekte steht der Operateur vor 2 Fragen: 1. Wie groß war die Mundspaltenbreite vorher? 2. Wie ist die Dehnbarkeit verbliebenen Lippengewebes?

Es wurden altersabhängige Querschnittsuntersuchungen durchgeführt, um Beziehungen zwischen der beweglichen Weichteilstruktur "Mund" und verschiedenen Fixpunkten zu finden. An 240 Probanden wurden folgende Meßstrecken bestimmt: Mundspaltenbreite: $X = 5,41$ cm, Länge des Lippenbogens: $X = 6,55$ cm. Die Mittelwerte für die Frauen sind regelmäßig 0,2-0,4 cm kleiner als die der Männer und bei Patienten über 65 Jahre signifikant kleiner als die der jüngeren Altersgruppen. Beeinflussender Faktor ist dabei die Bezaahnung. Bei unbezahnnten Patienten ermittelten wir deutlich geringere Werte als bei den bezahnnten. Die Beziehung der Mundspalte zu Fixpunkten des Gesichtes ist ebenfalls nachweisbar. Als das am meisten korrelierende Maß wurde die Pupillendistanz ermittelt.

OA Dr. sc. med. Dr. Schubert, Johannes

RADA TOMÁŠ, DOŠOUDILOVÁ ZDENA, DOSTÁLOVÁ DANA

Department of Pharmacodynamics and Toxicology, Faculty of Pharmacy, Comenius University, Bratislava, Czechoslovakia

ULTRASTRUCTURE ALTERATION OF HEART MUSCLE MITOCHONDRIA BY EXTRACARDIAL FACTOR

Using the model of isoprenaline necrosis in rat heart muscle cells the development of ultrastructure alterations was studied. The myocardial mitochondria were obtained from 19 - 20 days rat embryos. Two kinds of mitochondrial alterations were studied the size of the mitochondria and the extent of their damage. The experimental data show that after the treatment by isoprenaline the mitochondrial population (which was homogenous in size in untreated cells) is divided in two groups differing in the size as well as in the extent of the damage.

RNDr. V. Devečka, J. Dostál, MUDr. E. Hríbková, CSc.

BAUEROVÁ KATARÍNA, LAURINEC JOZEF

Lehrstuhl für Pharmakologie und Toxikologie der Pharmazeutischen Fakultät UK, Bratislava, Tschechoslowakei

EINFLUSS VERSCHIEDENER METIPRANOLOLKONZENTRATIONEN AUF EINIGE MITOCHONDRIENFUNKTIONEN

In unserer Arbeit haben wir uns auf diejenige Mitochondrienfunktionen orientiert die eine direkte Beziehung zur Energiebildung, bzw. Energieverbrauch aufweisen. Wir haben den Sauerstoffverbrauch / QO_2 / , Respirationkontrolle / RKP / und Koeffizient der oxidativen Phosphorylation bei Verwendung steigender Metipranololkonzentrationen verfolgt. Gleichzeitig wurden auch Aktivitätsänderungen der ATP-ase untersucht.

RNDr. Božena Kováčsová, CSc

BOGAT JÁNOS és BALÁZS TIBOR
SOTE Orvosi Vegytani Intézet

ÚJABB VASOPRESSZIN ANALÓGOK SZINTÉZISE

A neurohipofízis ismert hormonjának a legfontosabb biológiai hatásai: az antidiuretikus hatás, a vazopresszor hatás és a tanulási, memória folyamatokra gyakorolt központi idegrendszeri hatás.

A kémiai szerkezet- biológiai hatás tanulmányozása és szelektív hatású peptidanalógok előállítása céljából intenzív analóg kutatás folyik.

Az elmúlt évi Országos Diákköri Konferencia óta előállítottunk 3 új Arg-vazopresszin /AVP/ analógot: a mezotocint és 2 új desGly-NH₂ Arg-vazopresszint a dGHPProAVP-t /Cys-Tyr-Phe-Gln-Asn-Cys-HPro-Arg-t/ és a dGHPProAVP-t /Ipa-Tyr-Phe-Gln-Asn-Cys-HPro-Arg-t/. Ezen analógoktól szelektív központi idegrendszeri hatásokat várunk. Szintéziseink során az ismert Merrifield által bevezetett szilárd fázisú peptidszintézis módosított változatait /Tmoc-amino savak pentafluorfenil aktivésztereivel kapcsolás és újabb típusú szilárd hordozók/ is alkalmaztuk megfelelő kombinációban.

Daraboltunk ezen új Arg-vazopresszin analógok szintézisének, tisztításának, tisztaság ellenőrzéseinek részleteit is.

Fennvettő: Dr. Balásipiri Lajos

TIBOR ANTAL, ROBERT BECSEY, CSABA BALÁSPIRI
Institute of Medical Chemistry, University Medical
School of Szeged

SYNTHESIS OF SOME NEW KYOTORPHIN ANALOGUES AND OTHER CNS SMALL PEPTIDES

In 1979 TAKAGI et al.¹ isolated and identified from bovine brain a morphine-like dipeptid Tyr-Arg by means of an in vivo assay utilised for evaluating analgesic activity and named kyotorphin. In 1978 WALTER² and his coworkers proved that Z-Pro-D-Leu is a dipeptid which inhibites the development of tolerance and physical dependence (TDM) on morphine in mice. Looking for better analgetic and TDM like analogues and studying the structure-activity relationships we have synthesised a number of synthetic analogues of these two dipeptides, by mainly conventional solution phase peptide-synthesis methods. We give information not only about synthesis but also the purifications and the purity controls of these dipeptide analogues.

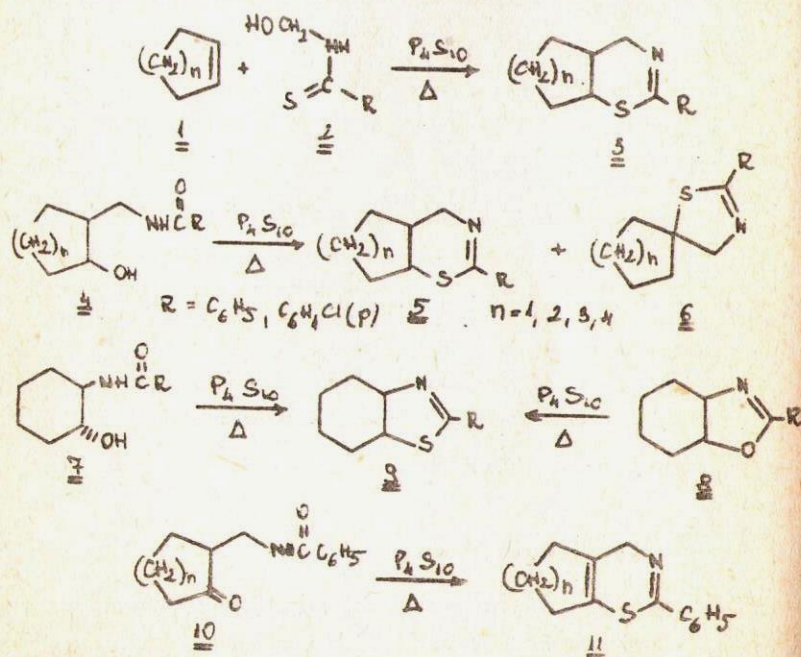
Consultant: Dr. Lajos Balásipiri

1. Ueda, H., Amado, H., Shiomi, H. and Takegi, H.:
European J. of Pharm. 56 (1979) 265-268.
2. Walter, F., Ritzmann, R.F., Bhargava, H.N.:
Proc. Natl. Acad. Sci. 75 (1978) 4573-4576.

KOCSIS MELINDA, TÁLAS ERZSÉBET
SZOTE Gyógyszerészeti Vegytani Intézet

KONDEZÁLTVÁZAS 1,3-TIAZINOK ÉS TIAZOLOK SZINTÉZISE FARMAKOLÓGIAI CÉLLAL

Számos napjainkban is alkalmazott gyógyszer molekuláinak vázát kén és nitrogén tartalmú kondenzáltváz heterociklusok képezik. Célunk újabb struktúrák előállítása volt, így 1,4-cikloaddícióval (1+2) foszfor(V)-szulfidos ciklizálással (4, 7, 10), illetve oxigén-kén cserével (8, 9) a 3, 5, 6, 9, és 11 heterociklusokat állítottuk elő és vizsgáltuk a cisz-transz izomerek (3, 9), ill. a cisz-tiazin-spiro-tiazolin (6) keletkezési arányait.

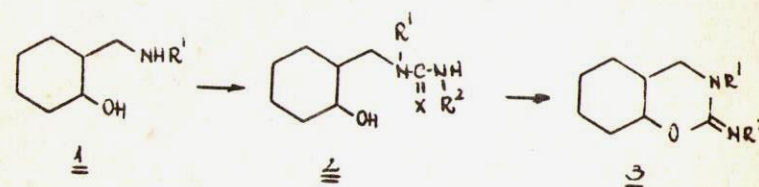

Témavezető: Dr. Simon Lajos

LÁZÁR LÁSZLÓ, DOHÁNY IRÉN
SZOTE Gyógyszerészeti Vegytani Intézet

KONDEZÁLTVÁZAS SZTEREOIZOMER 1,3-OXAZINSZÁRMAZÉKOK SZINTÉZISE

Bekapcsolódva a telített kondenzáltváz 1,3-heterociklusok területén folyó kutatásokba, guanidin-analóg kötésrendszert tartalmazó oxazinszármazékokat állítottunk elő. A sztereoegységes cisz és transz 1,3-aminoalkoholokat (1) fenil-izocianáttal karbamid-(2, X=O), fenil-izotiocianáttal pedig tio-karbamid-származékokká (2, X=S) alakítottuk.

cisz és transz; R¹ = H, CH₃; R² = C₆H₅; X = O, S

A 2 $\rightarrow$ 3 átalakítások a reakciókörülményektől, illetve a konfigurációtól függően retencióval vagy inverzióval játszódtak le. Előadásunkban ismertettük a tapasztalt átalakulások magyarázatait, és beszámolunk a termékek ¹H NMR spektroszkópiás módszerrel történt konformációanalíziséről is.

Témavezető: Dr. Fülöp Ferenc

ANTAL ÁGNES

SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézet

STABIL PARENTERÁLIS METRONIDAZOL-OLDAT ELŐÁLLÍTÁSA

 β -CIKLODEXTRINNEL

A metronidazol hazánkban is kiterjedten alkalmazott protozon-ellenes farmakon, a Kőbányai Gyógyszerárúgyár Klion-készítményeinek hatóanyaga. Hátrányos tulajdonsága, hogy vízben csak kb. 0,5 %-ban oldódik.

Az előadás célja a metronidazol oldékonyságának növelésére végzett kísérletek és eredmények bemutatása. Ehhez az előadó a Chincin korszerű segédanyagát, a β -ciklodextrint használta fel, amelynek alkalmazásáról a helyi konferenciákon már eddig is többen beszámoltak.

A metronidazalból és β -ciklodextrinből keveréssel, gyúrással, zárványkomplex-képzéssel, krioszikkálással és porlasztva szárítással különböző %-os összetételű termékeket készített és azok oldékonyságát, ill. oldódási sebességét az előállítás függvényében vizsgálta. Mind a készítési módszerek, mind a vizsgálati eljárások korszerűek.

Kísérletei alapján az eddiginél (háromszor) töményebb, sterilizálható, stabil és import helyettesítésére is alkalmas parenterális készítmény előállítására tesz javaslatot.

Témavezető: Dr. Kata Mihály

KOVÁCS CSILLA, BICZÓK ÉVA

SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézet

ÚJABB NEM-IONOS EMULGENSEK ALKALMAZHATÓSÁGA KENŐCSÖKBEN

I. ATMOS 150[®] ÉS MIRJ 49[®] VIZSGÁLATA

A kenőcsalapanyagokkal szemben megnövekedett követelmények több és több új emulgens alkalmazását igénylik. Az új emulgensok közül a glicerinnomosztearát (ATMOS 150[®]), ill. a polietilénsztearát (MIRJ 49[®]) kenőcsökben való alkalmazhatóságát vizsgálták.

Olyan kenőcsalapanyag-összetételek kidolgozását tervezték, amelyek kielégítik a konzisztenciával és a stabilitással szemben támasztott követelményeket. Átfogó reológiai vizsgálatokkal meghatározták azt az optimális emulgenskoncentrációt szénhidrogén kenőcsalapanyagban, amely jó vízfelvevő és stabil vízmegtartóképeséget biztosít. Vizsgálták a v/o típusú kenőcsökből a víz párolgásának kinetikáját, a viszkozitás hőmérsékleti stabilitását, a víztartalom és az emulgenstartalom függvényében. Tanulmányozták a dermatológiában fontos hatóanyagokkal való kompatibilitási viszonyokat is.

Az elvégzett vizsgálatok alapján javaslatot tettek olyan v/o típusú emulziós kenőcsalapanyag-összetételre, amely a gyógyászati alkalmazhatóság technológiai feltételeinek eleget tesz.

Témavezető: Ugriné dr. Hunyadvári Éva

BICZÓK ÉVA, KOVÁCS CSILLA
SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézet

ÚJABB NEM-IONOS EMULGENSEK ALKALMAZHATÓSÁGA
KENŐCSÖKBEN

II. KOMPLEX EMULGENSEK VIZSGÁLATA

A szerzők vizsgálataik II.részeiben, az új nem-ionos emulgenseket együtt (komplex emulgens formájában) alkalmazták. A v/o és o/v emulgens együttes alkalmazásával olyan amfifil tulajdonságú krém tervezése volt a feladat, amely hidrofил és lipofil komponensekkel egyaránt korlátlanul elegyíthető.

Reológiai módszerekkel vizsgálták az emulgensek arányának, a víz-, ill. az olaj koncentrációjának befolyását a konzisztenciára. Tanulmányozták:

- a kenőcsök szerkezetképzését (hűlési görbék felvételével)
- a gélszerkezet hőmérsékleti stabilitását (a viszkozitás-hőmérséklet függvény meghatározásával)
- gyakrabban alkalmazott hatóanyagokkal való kompatibilitást.

In vitro hatóanyagfelszabadulási vizsgálatokkal értékelték az azonos emulgenseket tartalmazó hidrofил, lipofil, ill. „amfifil” tulajdonságú krémekből a hatóanyag liberációjának sebességét és mértékét.

Témavezető: Ugriné dr. Hunyadvári Éva

IMICS MONIKA, SZTANOVICS KATALIN
SZOTE Gyógyszerhatástani Intézet

SPIRONOLAKTON SZÁRMAZÉKOK FARMAKOKINETIKAI VIZSGÁLATA

A terápiában használatos aldosteron-antagonista típusú diuretikumok különböző spironolakton molekulaformákat tartalmaznak. Nyúlkísérletben vizsgálatokat végeztünk annak megállapítására, hogy mennyiben tér el a hatóanyag vérszintje és a vesében mérhető szöveti szintje, valamint a metabolitok aránya abban az esetben, ha a kísérleti állatokat két eltérő spironolakton-származékkal kezeljük equimoláris dózisban, intravénásan.

Megállapítottuk, hogy /1/ mindkét esetben érvényes az az összefüggés, hogy egy gramm veseszövetben átlagosan ötször több a hatóanyag mennyisége, mint egy milliliter plasmában; /2/ a veseszövet szolubilis és membrán-frakciójában a farmakon koncentrációja azonos, de a sejtmembránhoz elsősorban az apoláros jellegű canrenon-forma kötődik; /3/ mindezek mellett a canrenon-formában történő kezelés a hatékonyabb, mivel mind a plasmában, mind a veseszövetben szignifikáns mértékben magasabb hatóanyag-szintet mértünk, mint spironolakton bevitele után.

Témavezető: Dr. Iván János

BOZÁR SÁNDOR - GYUMICS JULIANNA
JGYTF, Szeged, Pszichológiai Tanszék

A FIATAL HÁZASOK HÁZASTÁRSI SZEREPÉNEK PSZICHOLÓGIAI VIZSGÁLATA

Hazánkban minden harmadik házasság válással végződik. Amikor elolvastuk Dr. Lukács Tibor: Szerelem, házasság, család c. művének gondolatait, miszerint: "Szerte a világon a szerelem, a házasság és a család válságáról beszélnek. Bizonyítékként a valóság jelenségeit mutogatják, a válások egyre növekvő számát, és a tartalom nélkül fennálló, formálissá vált jogi kötelékek terjedését figyelik. A világ egyik felén mind jobban terjedő nézetek szerint a házasság és a család betöltötte történelmi hivatását, utolsó napjait éli," bennünk is felvetődött a kérdés, melyet Lukács ugyanitt fel is tett: "Miről van szó azonban egyáltalán? Válságról vagy csak alkalmazkodásról, bomlási folyamatról, amely mindent maga alá temet, vagy csak tagadásról." Vizsgálódásunk során információkat kértünk házaspároktól, hogy véleményük szerint milyen a mai házasság, s hogyan érinti az ő kapcsolatukat a sokat emlegetett válság; hogyan lehetne megszüntetni illetve elkerülni azt. A témaválasztásnál szerepet játszott ezeknek a kiutaknak a keresése például, hogy miként vélekednek az ún. nyitott kapcsolatról, s hogy néztük miként érvényesül saját kapcsolataikban. A férfi és a nő szerepe a házasságban és a két nem viszonyulása a házasságban, s magához a házassághoz is- igen érdekes problémának tűnt számunkra. Szubjektív véleményünk mellett szeretnénk volna megismerni másokét és a lehetséges következtetéseket levonni. Végül pedig szeretnénk volna ezekből a következtetésekből képet nyerni arról, valóban tragikus-e a helyzet!

Témavezető: Dr. Bácskai Erzsébet főiskolai adjunktus

BOGÁDI CSABA-BAJI LAJOS
JGYTF Szeged, Testnevelés Tanszék

AZ ENDOGÉN ÉS EXOGÉN TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA A GYERMEK FEJLŐDÉSÉBEN

Az élsport minőségi követelményei megkövetelik a kiválasztás tudományos alapokra történő helyezését.

A sportolás korai elkezdése, a fiatalok sportág választás egyre korábbra helyezi a kiválasztás és beválás megállapításának időpontját.

Kutatásunk célja az előrejelzésen alapuló kiválasztás, melyet az endogén és exogén tényezők vizsgálatával kívánunk megoldani.

A korábbi évek során az endogén tényezők feldolgozása befejeződött. Jelenleg az exogén tényezők feltárása és a téma lezárása történik.

Vizsgálati hipotéziseink szülők és gyermek kapcsolatára, a környezet és gyermek kapcsolatára terjednek ki. Megállapításunk szerint az exogén tényezők befolyásoló szerepe jelentős, döntő módon meghatározója lehet a gyermek fejlettségi szintjének.

Hazánkban a testkultura alacsony színvonala már önmagában is negatív tényezőként hat a születendő gyermek szempontjából. Munkánk célja a befolyásoló tényezők feltárása és ezen keresztül a sportra történő kiválasztás lehetőségeinek segítése.

Témavezető: Kovács Iván docens

SZEGESDI ILONA - SZABÓ MARGIT - SZALAI GYÖRGY és
SZABÓ LÁSZLÓ III.oh.

SZOTE Egészségügyi Szervezési Intézet

ORVOSTANHALLGATÓK ÉLVEZETISZER FOGYASZTÁSÁRÓL.

Szerzők vizsgálatot végeztek egy évfolyam hallgatói körében az élvezeti szerek fogyasztásának egyes összefüggéseiről. A vizsgálatokat ankét-módszerrel végezték. A fő kérdéscsoportokra adott válaszokat válogatva és különböző összevetésben elemezve próbálnak választ adni arra a kérdésre, hogy függ-e az élvezetiszerről-fogyasztás a megkérdezettek családi háttérétől és jelen életkörülményeinek egyes tényezőitől.

Az egyes tényezők szerepét és kölcsönhatásait statisztikailag csoportosítják és vizsgálják.

Dr. Csenke László - Dr. Takács Imre témavezetők.

SOÓS KATALIN

JGYTF, Pszichológiai Tanszék, Szeged

AZ ÉRTÉK-STRUKTURA VIZSGÁLATA FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
HALLGATÓINAK KÖRÉBEN

Az ember fejlődése, személyiségének kibontakozása a szocializáció folyamatában valósul meg, amelynek során az egyén elsajátítja a társadalom által kívánatosnak tartott normákat, szabályokat, viselkedésformákat. A normák alapjául szolgáló értékek az egyén szociális és pszichikus fejlettségének egyik fontos mutatója.

A dolgozat célkitűzése egyrészt az értékek megközelítésére szolgáló új eljárás bemutatása, másodsorban a vizsgált populáció /90 JGYTF és 80 SZOTE hallgató/ értékstruktúrájának elemzése volt.

A kidolgozott módszer segítségével azon hipotézisünk, hogy a vizsgált főiskolai és egyetemi hallgatók értékstruktúrái alapján az egyéni értékek sokféleségét mutathatjuk ki, egyértelműen beigazolódt. Az értékek sajátos változására vonatkozó feltevésünk, amely a különböző pályákra való irányultságot is tükrözi, ugyancsak bizonyítást nyert. A vizsgálati módszer továbbfejlesztett formában eredményesen alkalmazható és hasznos ismereteket szolgáltat a gyakorló pedagógusok számára az egyéni és közösségi nevelés különböző szintjein.

Témavezető: dr. Helembai Kornélia

KRUTEK MÁRIA

SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet

PARANOID SZEMÉLYISÉGZAVAROK KRIMINOGÉN SZEREPE ÉS BEFOLYÁSA A TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉSRE ÉS EGYÜTTÉLÉSRE

A paranoid személyiségzavarban szenvedők társadalomveszélyessége két formában nyilvánulhat meg: egyrészt a morális, a kritikai önértékelési funkciók zavara és torzulása következtében a szűkebb, vagy tágabb környezet nyugalmát, becsületét, légkörét mérgezhethetik meg, másrészt akár a legsúlyosabb életelleni bűncselekményt is elkövethetik.

A közvélemény, az orvosi felfogás, valamint a jogi szemlélet is elfogadja a paranoiditás tényét, ennek betegségkénti elfogadása azonban már vitatott és korántsem jelent relevanciát a szakértői véleményezés számára.

Az Igazságügyi Orvostani Intézet 7 éves /1976-1982 évek közötti/ elmeszakértői véleményezésének anyagát elemezte a paranoid személyiségzavarok előfordulása /paranoid reakció, paranoid személyiségfejlődés, paranoia, involúciós paranoia, alkoholos paranoia, paranoid schizophrénia/ és a bűncselekmények /becsületsértés, izgatás, testi sértés, emberölés kísérlete, emberölés stb./ szempontjából.

Az exploráció, a heteroanamnesis és a korábbi életvezetés alapján az esetek több mint 2/3-ában a paranoid fejlődés megindulása évekkal megelőzte a társadalomveszélyesség képében jelentkező magatartási formát: vagyis azt, amikor a gondolkodás kórossága a környezet számára is manifesztává vált.

Témavezető: Dr. Kósa Ferenc egyetemi docens

SOÓS NÓRA

SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet

NEMI ERŐSZAKOT ELKÖVETŐK SZOCIÁL-PSYCHIATRIAI VIZSGÁLATA

Az utóbbi 10 év nemzetközi bűnügyi statisztikáit is figyelembe, megállapítható, hogy a szexuális motivációjú bűnözés növekedett. Ez a tendencia hazánkban egyenlőre nem okozott jelentős változást, az ilyen jellegű bűncselekmények számszerű alakulásában és jellegében. E bűncselekmény kategória kriminológiai és kriminalisztikai elemzése hatásosabbá teheti a bűnüldöző szervek megelőző és felderítő munkáját. A megelőzés egyik eszköze az elkövetők szociálpszichiátriai vizsgálata során nyert tapasztalatok felhasználása.

Szerző a SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet 10 éves /1972-1981/ szakértői anyagát a bűncselekmény kategóriában vizsgálta. A feldolgozás során az elkövetők iskolázottságát, életkorát, foglalkozását, anyagi helyzetét, családi állapotát és életmódját, valamint előéletét tanulmányozta. A bűncselekmény motivációját, az elkövető testi-lelki állapotát, valamint az elkövető és sértett közötti interpersonális kapcsolatot részletesebben is feldolgozta.

A nemi erőszakot elkövetők életvezetésére általában a gatlástartalanság, az alacsony műveltségi és szocializációs színvonal jellemző, a nemi élet tisztaságáról és szabadságáról torzult szemléletük van.

Témavezető: Dr. Antal Albert egyetemi tanársegéd

MÁTYÁS EDIT

SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet

ERŐSZAK ALKALMAZÁSA A NEMI BÜNCSELEKMÉNYEKBE

Szerte a világon, így hazánkban is az erőszakos jellegű bűncselekmények halmozódása figyelhető meg. Ez vonatkozik a nemi bűncselekményekre is, köztük az erőszakos közsülésre, mely a legsúlyosabb támadás a nő nemi szabadsága ellen.

Az orvosszakértői véleményezés során minden esetben nyilatkozni kell az erőszak, a fenyegetés, illetve a védekezésre, vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotra.

A szakértői vizsgálat során a sértett és az elkövető személyiségvizsgálatával az előzmény és az adott helyzet mérlegelésével, valamint a sértetten található sérülések alapján lehet az erőszak tényéről véleményt adni.

A szerző a SZOTE Igazságügyi Orvostani Intézet 10 éves /1972-1981/ szakértői anyagában tanulmányozta a fenti bűncselekmény kategóriába tartozó eseteket.

A vizsgált anyagban a durva utonálló jelleggel, valamint a sértett ellenállását fizikailag teljesen megtörő elkövetési móddal viszonylag ritkábban találkozhatunk. Gyakoribb a fenyegetés, melynél alaposan elemezni kell a fenyegetettség mértékét is.

Az erőszak előfordulását elősegítheti az alacsony szociokulturális környezet, az alkoholos befolyásoltság és a rendezetlen családi élet.

Témavezető: Dr. Mojzes László egyetemi tanársegéd